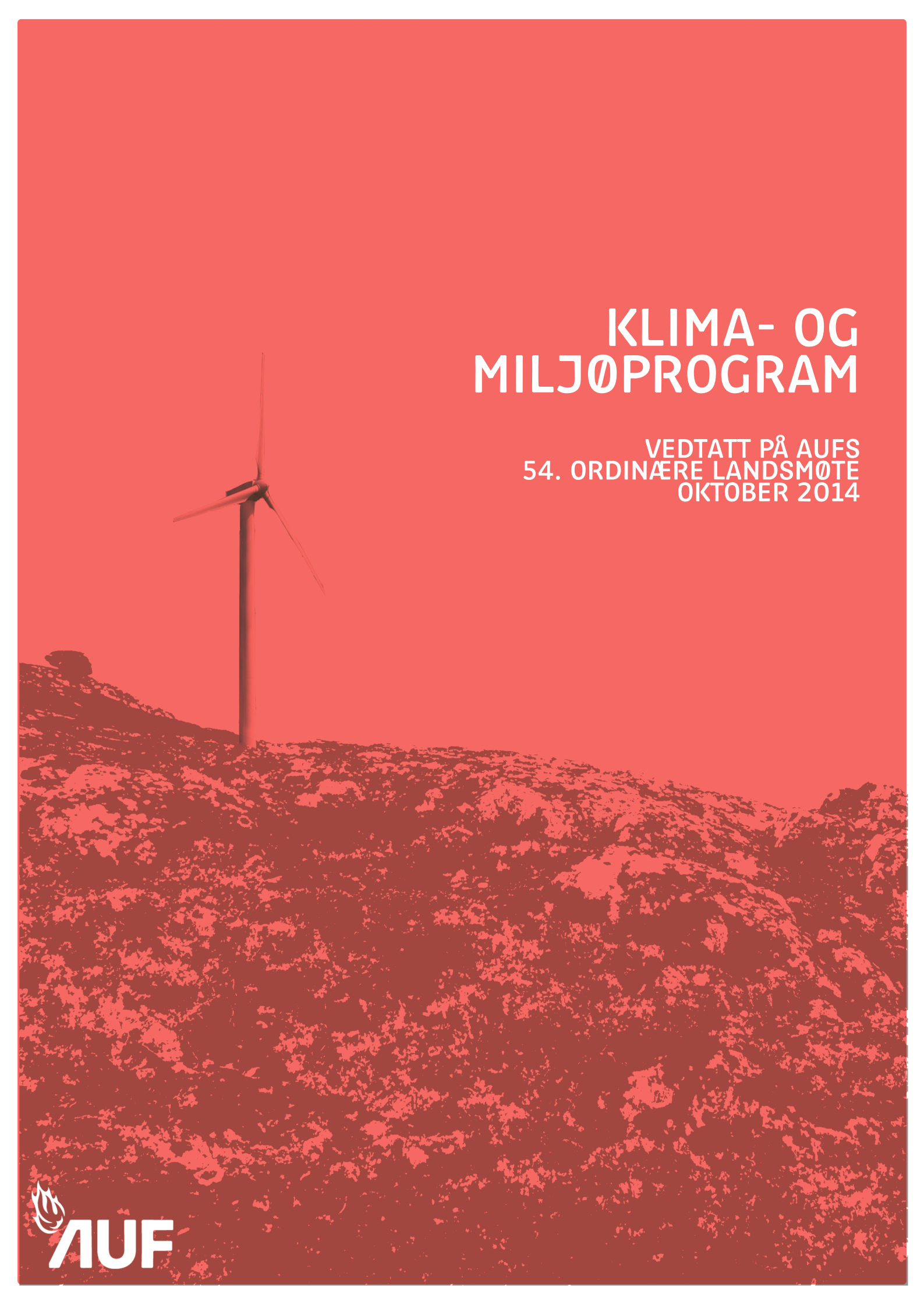

KLIMA- OG MILJØPROGRAM

VEDTATT PÅ AUFS
54. ORDINÆRE LANDSMØTE
OKTOBER 2014

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning	3
2. Internasjonal klimapolitikk	6
3. Energi	11
4. Urbanisering og byutvikling	19
5. Transport	23
6. Økonomi, næringsliv og kunnskap	29
7. Naturvern	36

AUFS VISJON ER AT ENKELTMENNESKER SAMMEN SKAL SKAPE ET
FRITT OG RETTFERDIG SAMFUNN HVOR ØKOLOGI SETTES FORAN
ØKONOMI, OG MENNESKELIGE VERDIER FORAN MATERIELL VELSTAND.

1. INNLEDNING

Solidaritet

Klimatrusselen er vår tids aller største utfordring. Klimaendringer er ikke framtidsscenarioer. Det er virkeligheten i dag. Nå er flere mennesker på flukt som resultat av klimaendringene enn som resultat av krig og konflikt. Klimaendringene vil øke i omfang, og er en trussel mot mennesker over hele kloden. I alle tider har det vært klimaendringer på jorda, de endringer vi ser nå er større enn før og er menneskeskapte. Vi vet stadig mer om hvor alvorlig klimaendringene vil være, og vi vet mer om hva vi behøver å gjøre. AUF mener historien vil dømme oss om vi ikke klarer å stoppe de menneskeskapte klimaendringene. Mennesker skaper selv sin historie – det er opp til oss å løse klimakrisa.

AUF har valgt sosialdemokratiet – den demokratiske sosialismen – for å løse verdens urettferdigheter. Det er kun gjennom rettferdig fordeling av goder og et marked som styres - at klimatrusselen kan løses. AUF krever avgjørende handling for kutt i verdens klimagassutslipp, kombinert med mer rettferdig fordeling. Klimapolitikk er et spørsmål om solidaritet.

Solidaritet med fremtidens generasjoner

Vi arver ikke jorda av våre foreldre, vi låner den av våre barn. Vi har i dag et ansvar for å gi fremtidens generasjoner de samme mulighetene som vi selv har hatt, gjennom å forhindre de mest alvorlige konsekvensene av klimaendringene og ved og overlate oss en jord i økologisk balanse. Vi må legge til rette for at verden kommer seg ut av den fossile tidsalderen og at fremtidens samfunn vil være et lavutslippssamfunn.

Solidaritet med naturen

Naturen er også et offer for klimaendringene. Store endringer i klima gjør det enda viktigere å ta vare på naturen, og la områder stå urørt. Høsting av natur må foregå på naturens premisser. AUF mener vi har et ansvar for å ta vare på det biologiske mangfold, både på land og i sjøen.

Solidaritet med andre land

Det er den rike delen av verden som har skapt klimaproblemet, gjennom overforbruk og høyt utslipp av klimagasser, men det er den fattige delen av verden som er de første ofrene for klimaendringer. Millioner av mennesker er i dag på flukt, og mange mister livet som et resultat av tørke, stormer, og oversvømmelser. Den fattige delen av verden har et legitimt krav på å øke sitt energiforbruk, men den rike delen av verden har snart brukt opp verdens klimagasskvote. Derfor har den rike delen av verden et ansvar for å hjelpe verdens fattige land med hoppe over den fossile tidsalderen, og få støtte til å starte grønn industri.

Kunnskap

Vi har i dag mer kunnskap enn noen gang om klimaendringene. Kunnskap er viktig for å vite mer om endringene som kommer, hvordan vi best kan tilpasse oss og hvordan vi best kan redusere verdens utslipp. AUF vil styrke klima- og miljøforskningen for å vite mer om hva klimaendringene vil føre til og hvordan vi raskt kan omstille oss til å skape et globalt lavutslippssamfunn.

AUF ønsker mer satsning på ny teknologi: På fullskala rensing av CO₂ og utvikling av fornybar energi. AUF ønsker å vri utviklingen fra petroleumssektoren til det fornybare. Vi må bruke våre smarteste hoder på å utvikle framtidens teknologi, ikke på å videreutvikle gårdsdagens løsninger.

Vi må også tenke utover landets grenser å bruke kunnskap til også å utvikle dagens industri til å være best i verden på utslipp og jobbe for at miljøvennlige bedrifter er et konkurransefortrinn på det nasjonale og globale arbeidsmarkedet.

Forbruk

Ny og ren teknologi er avgjørende for å nå våre klimamålsetninger, men det er ikke nok. AUF er en vekstkritisk organisasjon som mener Norge og den rike delen av verden ikke kan ha et forbruk og vekst som går på bekostning av miljøet. Vekst ødelegger natur og kan være med å gi økte klimagassutslipp, samtidig som det øker forskjellene i verden. AUF vil derfor jobbe for at den rike delen av verden reduserer sitt forbruk. Dette forutsetter at alle samfunnslag er med, og moderasjonen må starte blant de som har aller mest.

Norge

Norge er et land som har tjent seg rikt på fossil brensel. Det gjør at vi har et særlig ansvar for å gå foran og bli et lavutslippssamfunn. AUF vil jobbe for sterke nasjonale forpliktelser som dramatisk reduserer våre klimagassutslipp. AUF har tro på et Norge som går foran og som viser at lavutslippssamfunnet både er mulig og lønnsomt. På den måten vil også innsats i Norge kunne gi global reduksjon i utslippene.

Naturvern

Uerstattelig og verdifull natur forsvinner i et voldsomt tempo. Utryddelsen av planter og dyr er en trussel mot selve livsgrunnlaget vårt – naturen gir ren luft, rent vann, mat, mineraler, opplevelser og energi. I tillegg til verdien for menneskene, har også naturen en egenverdi, som vi er nødt til å ta vare på. AUF ønsker å gi naturen sterkt vern både nasjonalt og internasjonalt ved at områder vernes for inngrep, så også framtidige generasjoner vil kunne ta urørt natur i bruk.

Verdens apotek ligger i det biologiske mangfoldet. Derfor er vern av skog, både et godt klimatiltak, men det er også viktig og nødvendig i seg selv, for å finne framtidens medisiner.

Internasjonal handling

Klima- og miljøproblemet er globalt, og kan derfor bare løses globalt. Derfor er det avgjørende med internasjonale avtaler og forpliktelser som sikrer at vi

sammen løser utfordringene. Slike avtaler må være rettferdige og sikre at de ikke står i veien for kampen mot global fattigdom. AUF mener de rikeste landene, og de som forurenser mest sitter på ansvaret for å få en avtale på plass. Fram til en internasjonal avtale er på plass må alle enkelt land starte omleggingen. Det må handles samtidig som det forhandles.

AUF har valgt å engasjere seg i den internasjonale arbeiderbevegelsen. AUF mener arbeiderbevegelsen i alle land må ta et oppgjør med kapitalismens rovdrift på naturen. Vi må stå imot privatisering av verdens naturressurser og verne om jordkloden vår. Internasjonale reguleringer må på plass for å hindre multinasjonale selskap i å tømme jordkloden for ressurser.

AUF mener at progressive krefter må stå sammen for å nå målsetningen om en verden i økologisk balanse og gjøre slutt på urettferdighet.

2. INTERNASJONAL KLIMAPOLITIKK

Dagens utslippstempo vil medføre dramatiske klimaendringer som vil utrydde plante- og dyrearter, skape flere naturkatastrofer, minske verdens mattilgang og sende millioner av mennesker på flukt. Samtidig har ikke de internasjonale klimaforhandlingene gitt ønskede resultater eller reelle utslippskutt.

Norge kan ikke løse verdens klimautfordringer alene, de kan bare løses internasjonalt ved at alle bidrar. Land med høye utslipp er nødt til å anerkjenne sitt historiske ansvar, siden det er de som har forårsaket dagens klimaendringer. Det må komme forpliktende internasjonale rammeverk som sikrer reell nedgang i verdens klimagassutslipp, og en rettferdig fordeling av byrdene.

Etter klima-toppmøtet i 2009 har det kun blitt tatt utgangspunkt i et uforpliktende avtaledokument. Norge må jobbe for at de årlige klimaforhandlingene fører til en reel, juridisk forpliktende avtale med enighet om nedgang i klimagassutslipp.

Klimaendringene har store humanitære konsekvenser og rammer i størst grad de som har minst fra før. Det er god, sosialdemokratisk politikk å vise solidaritet med de mennesker og land som rammes aller hardest av klimaendringene. AUF mener at de landene som rammes hardest må kompenseres slik at de får de nødvendige verktøyene til å håndtere naturkatastrofer, og andre direkte og indirekte konsekvenser av klimaendringer. Millioner av klimaflyktninger må gis støtte gjennom hjelp og beskyttelse.

Kampen mot klimaendringer kan ikke gå på bekostning av kampen mot global fattigdom. Det er de fattigste menneskene som vil lide mest, samtidig som de er mest uskyldig i klimaproblemet. Vår største oppgave er å løse klimakampen samtidig som vi løfter de fattigste menneskene ut av fattigdom.

2.1 Internasjonale klimaforhandlinger

Det internasjonale samfunnet har ikke klart å løse klodens klimaproblem. For få land har tilsluttet seg Kyoto I og Kyoto II, og begge avtalene er verken forpliktende eller ambisiøse nok.

I arbeidet med klimaforhandlingene må kravene til industrilandene bli mer spesifikke, som for eksempel om hvilke klimagasser som skal kuttes. Når det kun er de billigste kuttene som tas først, utsettes de nødvendige grepene som må tas for å få ned CO₂-utslippene. AUF mener en forpliktende klimaavtale skal stå høyt på norske og utenrikspolitiske agendaer og være en prioritet i alle fora der Norge og norske myndigheter møter verdenssamfunnet.

AUF mener at en ny global klimaavtale må gjelde for alle land, men at land i globale nord og framvoksende økonomier skal ta på seg størstedelen av utslippskuttene. I tillegg må landene i det globale nord bevilge omfattende midler til finansiering av klimatiltak og klimatilpasning i det globale sør slik at den økonomiske utviklingen og det voksende energibehovet i disse landene baseres på fornybar energi – her blir også teknologioverføring avgjørende.

Selv om målsetningen er at alle land blir med på avtalen, kan vi ikke vente med å handle eller vente med arbeidet med på en avtale til alle er klare på å signere. Dersom det internasjonale samfunnet mislykkes med en global avtale bør Norge ta initiativ til en delavtale med flest mulig land, på flest mulig områder etter modell fra arbeidet med nedrustning.

AUF vil:

- at Norge skal jobbe for at de årlige klimaforhandlingene fører til en reel, juridisk forpliktende avtale med enighet om global nedgang i klimagassutslipp.
- at det internasjonale samfunnet skal sørge for fornybar-teknologioverføring fra nord til sør for å løse energibehovene i store deler av verden.
- ha en høy global pris på CO₂.

2.1.1 FNs grønne fond

På FNs klimatoppmøte i Cancun i 2010 ble FNs «grønne fond» opprettet for å finansiere klimatiltak, både utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer, i fattige land. Fondet skal romme mye av de 100 milliarder dollar som FN har sagt må mobiliseres årlig etter 2020 til klimatiltak i fattige land. Fondet er i nærheten av å kanalisere de nødvendige midler. Norge bør bruke vår internasjonale stemme til å legge press på andre land. AUF mener at også privat sektor skal bidra til det grønne fondet. Dette gjelder spesielt oljeselskaper og andre selskaper som driver med fossil energi. Dette er kapitalsterke selskaper som har oppnådd dette ved å ha store klimagassutslipp. AUF mener norske oljeselskaper skal gå foran og gi minst 10 % av overskuddet direkte inn i det grønne fondet.

2.1.2 Kvotehandel

Klimakvoter er et grunnleggende virkemiddel i internasjonal klimapolitikk for å redusere klimagassutslippene. Det finnes en rekke ulike kvotesystemer. Et kvotesystem med fritt omsettelige CO₂-kvoter skal i prinsippet bidra til at de mest kostnadseffektive tiltakene for utslippsreduksjoner blir gjennomført først. Dagens kvotemarked fungerer dårlig, fordi kvotetaket er for høyt. Dermed blir kvoter er lett tilgjengelige.

For å oppfylle internasjonale forpliktelser i Kyoto-avtalen, har Norge kjøpt klimakvoter gjennom Den grønne utviklingsmekanismen (Clean Development Mechanism – CDM). CDM-kvoter kjøpes fra klimavennlige prosjekter. For at et prosjekt skal bli godkjent, må det følge kriteriet for addisjonalitet – det skal dokumenteres at igangsettelsen er avhengig av inntektene fra klimakvotene. Likevel har CDM-ordningen store svakheter. Det har blitt avdekket at flere prosjekter ville vært realisert også uten kvoteinntekter. Dette undergraver hele systemet. AUF mener CDM-styret må gjennomføre en strengere praksis av hvilke prosjekter som blir godkjent. AUF mener at Norge skal ta minst to tredjedeler av våre internasjonale forpliktelser gjennom nasjonale klimagasskutt.

Kvotepreisen påvirkes av den økonomiske situasjonen, som har ført til en altfor lav pris. Derfor er det nødvendig å kutte i antallet klimakvoter, for slikt å få et effektivt system som bidrar til utslippskutt. Videre ser AUF av erfaring at kvotepreisen er sårbar for uforutsette svingninger i markedet og det trengs dermed også en reguleringsinstans som kan kontrollere prisen på kvoter kontinuerlig. AUF mener at EU må skru ned på antall totale kvoter som i dag er dimensjonert for et marked før krisen.

AUF mener for at kvotesystemet skal fungere må det ikke føre til at de rike landene skal kunne kjøpe seg fri, men at også de rike landene må gå foran og gjennomføre kostnadskrevende tiltak for å redusere sine egne klimagassutslipp. AUF vil at kvotemarkedet skal supplere innsats hjemme, og at av våre utslippskutt skal minst 2/3 tas innenlands.

2.2 Klimaflyktninger

FNs klimapanel anslår at 150 millioner mennesker innen 2050 vil kunne være på flukt som følge av klimaendringer. Vi vet hvilke områder som rammes hardest av klimaendringene, og det må planlegges for at disse skal få en god og sikker beskyttelse. AUF mener at det må legges mer ressurser i å forebygge og redusere konsekvensene av naturrelaterte katastrofer.

Dagens flyktningkonvensjon gir beskyttelse til de som har flyktet fra forfølgelse grunnet sosial tilhørighet, politisk oppfatning, etnisitet, nasjonalitet og religion. Dette betyr at klimaflyktningene ikke er beskyttet under dagens konvensjon. Fordi klimaflyktninger sjelden beveger seg over landegrenser vil de bli betegnet som internt fordrevne flyktninger. AUF mener at det må lages en tilleggskonvensjon som omhandler klimaflyktninger og at Norge skal gå i front for dette arbeidet. AUF mener Norge årlig bør ta imot minst 5000 klimaflyktninger.

2.3 Regnskog

Bevaring av regnskog er et viktig enkelttiltak for å redusere CO₂-nivået i atmosfæren. Hvert eneste år blir store regnskogsområder hogd ned. AUF ønsker en kraftig internasjonal satsning i arbeidet mot avskoging. Dette er viktig i et klimaperspektiv – men det er også viktig i kampen mot fattigdom, for urfolks rettigheter og ikke minst for å ta vare på det biologiske mangfoldet. Norge har hatt en viktig rolle i FNs regnskogsprogram. Denne ønsker AUF at Norge fortsatt skal ha – og at vi bør trappe opp vår innsats mot avskoging, både økonomisk og politisk. Norge bør bruke internasjonale kanaler for å legge press på at andre land i verden skal bidra økonomisk for å verne regnskog. AUF mener midler brukt på bevaring av regnskog ikke kan avskrives som innsats for å nå de nasjonale klimamålene.

Det biologiske mangfoldet i regnskogen er unikt, og har gitt oss blant annet livsnødvendige medisiner. Fortsatt er det bare liten andel av artene i regnskogen som er kjent, og mange arter dør nå ut før de kjent, før vi vet hvordan det vil påvirke økosystemet og før vi vet hva det kan brukes til. Forskere anslår at 50 000 arter dør ut hvert eneste år. AUF vil at verdenssamfunnet skal bruke mer penger på kunnskap om det biologiske mangfoldet i regnskogen.

Driverne for avskoging er mange og mektige. Etablering av palmeoljeplantasjer er i dag den viktigste drikraften bak avskoging i Indonesia og Malaysia. AUF vil ha et importforbud mot tropisk tømmer i Norge og forby palmeolje i norske produkter.

AUF vil:

- at Norge skal trappe opp vår økonomiske og politiske innsats mot avskoging.
- gi større vern til det biologiske mangfoldet i regnskogen.
- at arbeidet med bevaring av regnskog alltid skal være i samarbeid med lokale myndigheter, og at det skal være på deres premisser.
- forsterke innsatsen mot driverne av avskoging, som for eksempel palmeolje og tropisk tømmer.
- ha et importforbud mot tropisk tømmer i Norge og forby palmeolje i norske produkter. Norge skal innføre tiltak for å hindre import av kjøttprodukter produsert på områder som er nedhogget regnskog.
- jobbe for en internasjonal merkeordning og forbud av palmeolje.

2.4. Internasjonal handel

Dagens økonomiske system opprettholder skjevfordelingen i verden. Rettferdig handel er den sosialdemokratiske løsningen på ubalansen i handel mellom globale nord og sør. AUF er for et handelssystem som er rettferdig og økologisk bærekraftig. Vi må også støtte deres rett til å etablere tollmurer og bedrive proteksjonisme på andre områder enn mat, uten at det internasjonale samfunn innfører sanksjoner.

I den globaliserte verdensøkonomien er det helt nødvendig med internasjonale handelsavtaler. AUF mener det er en stor svakhet ved WTO-avtalen at den ikke sørger for tilstrekkelig matsikkerhet i utviklingsland, da det innføres restriksjoner på matvarelagre og subsidier.

Norge skal være en pådriver for rettferdig handel i WTO. Norge må arbeide for at utviklingsland får rett til å etablere matevarelagre og subsidiere egen matvareproduksjon. En global handelsavtale må stille krav om faglige og sosiale rettigheter, demokrati og økologisk bærekraft. AUF vil at klima skal være et grunnleggende premiss for internasjonal handel.

2.5 Norsk bistand

AUF mener klima og miljø skal være det aller viktigste fokusområdet for norsk bistand. AUF vil øke den totale norske bistanden til 3 % av BNI, hvorav 1 % til klimatiltak og 1 % for oppbygging av grønn infrastruktur. Norsk bistand skal ikke brukes på å oppfylle Norges klimaforpliktelser.

AUF mener det er viktig at norsk bistand bidrar til å bygge opp bærekraftige energikilder. Dette kan gjøres gjennom å gå inn med risikoavlastende midler hvor andre ikke tør å satse. Dette for å utvikle land til å hoppe over den fossile industrialiseringen. AUF ser at mange land har kunnskapen og de menneskelige ressursene, men mangler midler til å gjennomføre prosjektene.

AUF vil at man skal øke fokuset på klimatilpasning i utdanningsbistand slik at land og borgere kan være rustet mot katastrofer.

Økt temperatur og mer ekstremvær vil føre til at flere steder i verden vil få akutt matmangel og mangel på rent vann. Dette kombinert med stor befolkningsvekst vil føre til humanitær lidelse og hungersnød. Dette er ikke et framtidsscenario men en virkelighet vi ser allerede i dag. AUF mener at det internasjonale samfunnet bør trappe opp innsatsen mot sult og vannmangel. Dette er spesielt viktig fordi den rike delen av verden både har skyld i de store utslippene, og i at klimaproblemet ikke er løst. AUF mener Norge bør gå i front å ha kampen mot sult som vårt store nye internasjonale initiativ, som vi tidligere har gjort for vaksiner og regnskog.

2.5.1 Klimatilpasning

Klimaendringene er skapt av de industrialiserte landene i verden, og i all hovedsak av vestlige land. Likevel vil de som allerede er mest sårbare bli sterkest berørt av endringer i klimaet. Tall fra Verdensbanken antyder at kostnadene knyttet til å tilpasse seg klimaendringene vil ligge mellom 75 og 100 milliarder dollar fram mot 2050.

AUF vil tenke helhetlig i utviklingspolitikken, og vil dermed øke bevilgningene til internasjonale klimatilpasningstiltak. Norske bistandsmidler skal bidra til å bygge opp mer robuste samfunn på lokalbefolkningens premisser, slik at utsatte grupper blir bedre rustet. Videre er det viktig at vi allerede nå tar grep mot de endringene vi vet kommer til å inntreffe, gjennom en økt satsning på matsikkerhet og fattigdomsreduksjon.

AUF mener at norske midler til klimatilpasningstiltak i utsatte landene skal komme i tillegg til tiltak for å redusere klimagassutslipp og eksisterende bistandsmidler. Økte økonomiske bidrag til klimatilpasningstiltak bør også være en prioritet fra norske myndigheter.

AUF vil:

- øke norsk bistand til 3 % av BNI, og at klima og miljø skal en gjennomgående fokusområde i norsk bistand.
- at Norge jobber langsiktig for ren energi i fattige land.
- at Norge skal ta initiativ for å sørge for nødvendige midler til kampen mot sult og vannmangel som et resultat av klimaendringene.

2.6 Nordområdene

Nordområdene er Norges møte med verden, og vårt strategisk viktigste satsningsområde. Norges viktigste hav- og landegrense ligger i nord. I nordområdene finner vi noen av de største urørte naturområdene i vår del av verden. Miljøet i nord er sårbart og utsettes for stadig større belastninger som følge av menneskelig aktivitet. Effektene av klimaendringer er spesielt merkbare i disse områdene. Store endringer i klimaet vil medføre at flere fiskestammer forflytter seg nordover, at Golfstrømmen vil kunne endre kurs og at isen i polområdet vil smelte. Temperaturøkningen i havet vil på sikt ødelegge

livsgrunnlaget for dagens artsmangfold i den arktiske faunaen og floraen og ha uante konsekvenser.

En av de største truslene i Arktis er gjennomførte og planlagte miljøinngrep i form av både petroleumsvirksomhet og mineralvirksomhet. Rent vann, fisk og andre levende organismer trues av gruveslam og giftutslipp. Derfor vil AUF sette økologi foran økonomisk gevinst i de tilfeller hvor mineralgruvedrift kommer i konflikt med hensyn til det biologiske mangfoldet i nord.

Svart karbon er på lik linje med CO₂ bidragsyter til global oppvarming, og et resultat av ufullstendig forbrenning fra blant annet skogbranner, husholdning og industri. AUF ser at dette er et økende problem. Sotpartikler fra den økende skipsfarten i Arktis avsettes på snø og is og har stor betydning for strålingspådrivet globalt og særlig for Arktis.

AUF mener at Norge skal innføre restriksjoner mot at skipsfart som bruker tungolje i drift skal kunne legge til i norske havner. Samtidig bør Norge legge press på EU, og bruke sin posisjon i Arktisk Råd, for at slike restriksjoner også innføres i Europa.

Økende aktivitet i de sårbare Arktiske områdene krever en tydelig politikk. AUF mener Norge må bidra til og sørge for at de store ressursene i området fordeles på bærekraftig. Dette fordrer en aktiv statlig politikk for å hindre at storkapitalen misbruker de mange ressursene og reduserer livsgrunnlaget for en sårbar region. Norges nabo i nordøst, Russland, er også en utfordring med tanke på miljø- og klimahensyn. AUF mener at både nasjonale og regionale myndigheter må samarbeide tett for å redusere miljøgifter og potensielle utslipp også på russisk side av grensen.

Nordområdepolitikken må preges av samarbeid og forskning. Samarbeidet mellom landene i Barentsregionen og arktisk må derfor styrkes. Forskningsinnsatsen i nord igjennom eksempelvis Polarinstituttet må trappes opp. Svalbard må fortsatt brukes som en utpost mot nord og et referanseområde hvor man kan observere klimaendringene. I tillegg kan Svalbard bli et strategisk knutepunkt for den økende skipstrafikken. AUF mener derfor man må se på hvordan rolle Svalbard i fremtiden kan spille. Mer transport langs vår kyst og inn i Barentshavet utfordrer oss på nye måter. AUF mener at beredskap og overvåkning i og av havområdene må styrkes.

AUF vil:

- ha en aktiv nordområdepolitikk som setter klima og miljø først
- ha miljø som en viktig prioritet for vårt samarbeid med Russland
- at det stilles klima- og miljøkrav for deltagelse i Arktisk råd.
- at atomkraftverket på Kola må stenges.
- at smelteverket i Nikel må innføre mer omfattende rens tiltak.
- forskningsinnsatsen i nordområdene og arktisk må trappes opp.
- beredskap og overvåkning i nord må strykes.

3. ENERGI

Norske klimagassutslipp har femdoblet seg siden 1990. I hovedsak fordi energibruken vår er fossil. Av Norges årlige energibruk er 55,5 % er fossilt. Dette er et bevis på at Norge har kommet for kort i helhetstenkningen innenfor energipolitikk. Tiden er inne for omlegging og nytenking.

Vår energipolitikk skal sørge for at vi produserer den fornybare energien som trengs for at Norge ikke skal slippe ut klimagasser. Politikken må derfor inneholde virkemidler som sikrer økt produksjon av fornybar energi, reduksjon i produksjon av fossil energi i tillegg til kraftig energieffektivisering. AUF mener Norge må ha en langsiktig energipolitikk. Nå mangler Norge politikk som peker på veivalgene som må tas for å målet om å bli et nullutslippssamfunn. Norge må ta ansvar for sine utslipp og gjøre det vi kan nå. Mange tiltak krever kun handling fra våre egne styresmakter. Disse må ikke legges på is i vente på en stor internasjonal klimaavtale.

Naturen er viktig for klimaet og klimaet avhenger av tilstanden til naturen. Derfor er AUF opptatt av at man ikke skal måtte velge mellom fornybar energi og natur. Det er alltid et mål å gjøre utbygginger så skånsomme som mulig for naturen. I hver enkelt utbygging må det tas en helhetsvurdering av området man skal bygge i. For at dette skal ivaretas best mulig mener AUF at et sterkt klima- og miljøverndepartement er viktig.

Det er det norske folk som eier landets ressurser. AUF mener at naturressursene skal være underlagt folkevalgt kontroll, dette er både et demokratisk prinsipp og gjør det enklere å styre klimapolitikken i Norge. Det statlige eierskapet har vært viktig for Norge. AUF sier nei til statlig utsalg av energiselskaper, og mener vi heller skal trappe opp vårt eierskap.

3.1 Grønt batteri

Mange land i Europa legger nå om sine energisystemer for å kutte i klimagassutslipp og i størst mulig grad være selvforsynte med fornybar energi. Omleggingen gjør at deres importbehov energi vil endres. Fra å importere mye fossil energi vil Europa fremover ha behov for kraft i perioder uten sol og vind. Siden Norge har mye vannkraft som kan tas ut når det er behov gir dette Norge en sjanse til å vokse som leverandør av fornybar energi. Dette er en mulighet Norge må gripe før det er for sent.

Et bedre integrert linjenett med Europa kan gi Norge mulighet til å produsere mer i perioder hvor det er behov for det, og importere mer kraft når Europa har overskudd i sine markeder, og på den måten fungere som et batteri. AUF mener den norske kraften som eksporteres ikke skal komme i tillegg til kraft fra kull, gass og atomkraftverk, men som en erstatning for disse. Den grønne energien skal ikke komme på toppen av den fossile energien, men erstatte den. Det er ikke ønskelig å øke energiproduksjonen, men å gjøre den grønnere, ved å produsere den av fornybare kraftkilder.

AUF mener at man skal satse på ENØK i Norge som et klimatiltak. Klarer man å effektivisere bruken av elektrisk strøm kan også dette overskuddet selges til utlandet. Siden Norges elektrisitetsproduksjon i stor grad består av vannkraft,

er dette et godt alternativ til elektrisitet fra kull- og atomkraftverk.

3.2 Fornybar energi

For å kutte klimagassutslippene er det avgjørende å erstatte fossile energikilder med fornybare. Det globale energiforbruket på verdensbasis må ikke øke. Dette må vi i det globale nord ta ansvar for, vi kan ikke nekte det globale sør å øke sitt energiforbruk. Klimaet tåler ikke økt energiforbruk slik forholdene er i dag, derfor må omlegging til fornybar energi skje raskest mulig. Utbygging av fornybar energi må skje i takt med utfasing av den fossile. Erfaringer fra andre land viser at omlegging til fornybar energi er en kostbar investering, men som med tiden har vist seg svært lønnsom. AUF ønsker gode støtteordninger for omleggingen. Slik vil prisene reduseres, og klimavennlige løsninger vil bli en naturlig del av folks hverdag.

3.2.1 Strømnett

Skal tanken om Norge som et grønt batteri for Europa være realistisk, må kraftnettet være tilstrekkelig. Et godt utbygget kraftnett er avgjørende for også å kunne bygge ut våre fornybare ressurser. Derfor står klimaperspektivet sterkt også i kraftnettpolitikken.

Norge må ha en forutsigbar og langsiktig kraftnettpolitikk. Dagens investeringsetterslep må tas igjen. Allerede stanses og forsinkes utbygging av fornybar energi på grunn av manglende nettforbindelser i Norge. Det er likevel ikke nok å bare bygge ut disse, kvaliteten må også være god nok. AUF er opptatt av at det skal være forsyningstrygghet for alle husstander. Derfor må vi oppruste strømnettet der det trengs.

Mellomlandsforbindelser må være en viktig del av kraftnettpolitikken. Disse lar land, f.eks. Norge og Sverige, ha et felles kraftmarked over landegrensene. Utbygging av slike kabler sikrer kraft i begge land. Jo flere forskjellige kilder kraften kommer fra jo mer stabil vil kraftproduksjonen være. Dette er avgjørende fordi landene har ulikt klima, og dermed har kraftoverskudd til ulike tider. AUF mener at man må satse på å bygge flere mellomlandsforbindelser, og de må komme fort slik at det utkonkurrerer gassledningene til Europa, og at norsk kraft blir en del av Europas energiframtid. Planlagte forbindelser må også fullføres. Det er et stort potensial for mer effektive kraftledninger som sørger for mindre energitap under transporten. AUF mener det er en økonomisk og klimavennlig investering å oppgradere nettet.

AUF mener det norske strømforbruket kan prises annerledes. I dag er det ingen differanse i pris ut ifra hva man benytter energien til. AUF ønsker derfor at man skal utrede muligheten for at strøm til luksusbehov skal være dyrere enn strøm til primærbehov.

3.2.2 Grønne sertifikater

Norge har sammen med Sverige opprettet et el-sertifikatmarked. Målet er å bygge ut elektrisitetsproduksjonen fra fornybare kilder tilsvarende 26,4 TWh i 2020. 26,4 TWh tilsvarende mer en halvparten av det årlige forbruket til norske husholdninger. AUF mener dette er en god ordning og at den bør utvides i

fremtiden med flere sertifikater, også etter at prosjektet er ferdig i 2020.

Sertifikatsystemet i Norge og Sverige er teknologinøytralt. Alle prosjekter får like mye støtte, uavhengig av hvilken teknologi de bruker. Dermed vil det først og fremst satses på de teknologiene som allerede er billig i Norge. AUF synes det er uheldig at Norge da vil bygge ut ressursene sine sekvensielt, siden for eksempel vind- og bølgeenergi er dyre å bygge ut. Dette er en av grunnene til at de fleste prosjektene er planlagt gjennomført i Sverige, hvor utbygging generelt er billigere. For Norge betyr dette at man ikke får utviklet grønne arbeidsplasser og grønn industrikompetanse, og at man taper i den internasjonale konkurransen om å tiltrekke seg investeringer. Derfor mener AUF at flere av utbyggingene må gjøres i Norge. Økt støtte og tilrettelegging for produksjon av fornybar energi er viktig for å realisere dette.

3.2.3 Vannkraft.

Norge produserer 99% av sin elektrisitet fra vannkraft. Norge har stor eksisterende magasinkapasitet som vil bli enda viktigere i takt med at Europa faser ut fossil energi, og legger om til fornybar energi. Mange velger å bygge små kraftverk i fosser og bekker. Småkraft kan i mange tilfeller føre til store naturinngrep. AUF mener derfor at vi i tilfeller hvor en utbygging fører til store inngrep, skal utbygging ikke finne sted. Dersom småkraft blir utbygd må det legges til rette for at kraften skal tilføres det eksisterende strømnettet.

AUF mener Norge må modernisere og automatisere eksisterende vannkraftverk for å øke den totale virkningsgraden. Ved hjelp av små, enkle forbedringer kan turbiner, generatorer eller vannveier bli enda mer effektive. I allerede store magasiner må det vurderes å innføre reversible turbiner slik at periodevis overskuddskraft kan brukes til å pumpe opp mer vann til fremtidig bruk og omdanne kraftverkene til pumpekraftverk. Slik energieffektivisering vil skape økt kraftproduksjon i mange kraftverk og skape økt lønnsomhet på lang sikt.

Nye teknologier som saltvannsenergi, bølgeenergi og tidevannsenergi er noen eksempler på andre måter man kan utnytte vann og hav på. AUF mener at prosjekter som satser på disse teknologiene må støttes. Gjennom aktiv støtte og eierskap fra staten kan de ulike teknologiene utvikle seg og tilslutt kunne konkurrere markedet på lik linje med annen vannkraft. Dette er et mål for AUF som ønsker at Norge skal ha mange ulike fornybare kraftkilder å støtte seg på i fremtiden. AUF ønsker ikke inngrep i verneverdige områder.”

3.2.4 Vindkraft.

Norge har Europas lengste kystlinje og har et stort potensiale for vindkraft. Aller størst er det ute i havområdene våre. Samlet er det teoretiske potensialet på land og offshore 876 TWh, til sammenligning er Norges totale årlige forbruk ca. 120 TWh. 70 % av dette potensialet finner vi i Finnmark, mens potensialet langs kysten av Nord-Norge er 1,5 ganger så stort som vår totale vannkraftproduksjon pr. år. Norge sitter på stor kompetanse innenfor offshore-industri, og AUF mener at denne må benyttes slik at Norges vindkraftproduksjon vokser. Siden vindkraft er en fornybar energikilde som er svært uforutsigbar er det viktig at man bygger ut vindkraftparker langs hele kysten, slik at variasjonen i vær og vind skaper en jevn kraftproduksjon.

Dessverre er det fortsatt dårlige rammebetingelser for vindkraft. I tillegg til at utbygginger er svært kostbare, så er behandlingstiden for konsesjoner alt for lang. AUF vil derfor at det innføres svargaranti på alle konsesjonssøknader på vindkraft innen et år. AUF mener det er nødvendig å endre avskrivningsreglene, for slik å gjøre det mer lønnsomt å investere i vindkraft.

AUF mener at Norge skal lage en nasjonal vindkraftplan. En slik plan vil fastslå hvilke områder til havs og på land som egner seg best som vindparker på tvers av fylkes- og kommunegrenser. Her vil det også komme frem om det kan oppstå konflikter med naturtyper, økosystemer eller truede arter. Det er et mål at vindkraft skal ha så lite naturinngrep som mulig. AUF mener at det er nødvendig med et slikt styringsdokument for at Norge skal kunne satse og bli en stor aktør innenfor vindkraft. En mulig løsning for å sikre dette er å opprette et statlig selskap for offshore vindkraft.

Den lange erfaringen Norge har fra aktivitet på sokkelen har gitt oss unik kunnskap om offshore virksomhet. AUF vil benytte denne muligheten til å sikre Norge en verdensledende posisjon innen offshore vindkraft, gjennom å utvikle ny teknologi for flytende havvindmøller. For å kunne realisere en storstilt satsning på offshore vindkraft er langsiktig tankegang og investering avgjørende. En mulig løsning for å sikre dette er å opprette et statlig selskap for offshore vindkraft.

3.2.5 Solenergi

Selv om Norge ikke er kjent som et solfylt land, er det likevel mulig å utnytte solenergien som treffer landområdene våre. Det finnes to måter å utnytte strålingen fra sola på - solfangere og solceller. Solfangere utnytter varmen fra sola til å varme opp vann i spesiallagede paneler. Solceller derimot omdanner strålingen direkte om til elektrisk energi. I Norge ligger forholdene svært godt til rette for økt bruk av solceller. Solceller fungerer aller best i kaldt og tørt klima, da de ikke overopphetes. Norge er derfor et godt sted å satse på solceller. Man trenger ikke dekke et stort landareal i Norge med solceller før man vil man utnytte energi tilsvarende vår totale produksjon av olje og gass.

Til tross for potensiale, er kostnadene knyttet til å bygge solcelleanlegg fortsatt høy. Markedet er umodent og det finnes få leverandører. I tillegg er strømprisene lave, slik at man ikke er avhengig å bygge ut solcelleanlegg for å forsyne landet med elektrisk energi. I Tyskland har de klart å gjøre solceller både billige og tilgjengelige. Dette har de klart ved at staten har gitt støtte til både produksjon og installasjon. AUF mener at man bør ha som mål å gjøre det samme i Norge, og mener man bør starte med å gi 40 % investeringsstøtte gjennom Enova.

3.2.6 Bioenergi.

AUF mener at det må bygges flere bioenergianlegg i Norge. Kommunene har ansvar for at man har et tilstrekkelig renovasjonssystem som samler inn avfall til bioenergiproduksjon. Matavfall og biologisk avfall fra næringer som oppdrett og slakteri, som ikke kan brukes som biodrivstoff, kan fint brukes til å produsere elektrisk kraft. Mens avfallet brytes ned, vil varmen som utvikles kunne brukes til å varme opp nærliggende bygninger. Gassen som produseres

brukes til å drive en turbin som skaper elektrisk kraft. Avfallet kan også brennes slik at vann varmes opp og driver en dampturbin. Anlegg som dette kan bygges i alle størrelser og over alt i landet hvor det finnes mennesker og avfall. For å sikre en mest mulig effektiv utnyttelse av energien fra bioenergianlegg bør den i størst mulig grad brukes i geografisk nærhet av der den produseres.

AUF vil:

- At det gis støtte til prosjekter som satser på nye teknologier som saltvannsenergi, bølgeenergi og tidevannsenergi.
- at Norge skal satse på vindkraft gjennom en nasjonal vindkraftplan og bedre rammebetingelsene for vindkraft.
- ha flere bioenergianlegg i Norge.
- utvide ordningen for grønne sertifikater etter 2020.

3.3 Fossil energi

I Norge produseres det 20 ganger mer fossil enn fornybar energi. Klimagassutslipp fra olje og gass knytter seg i hovedsak til bruken av dem, men også utvinningen fører til store utslipp. I Norge kommer hele 26 % av klimagassutslippene kun fra utvinningen av olje og gass. Så etter mange år med massiv produksjon av fossil energi, mener AUF at det er på tide å tenkte nytt. FN sier nå at minst 3/4 deler av all fossil brensel må forbli i bakken om vi skal klare å redde klimaet. AUF vil derfor at Norge skal bidra ved å gjøre seg uavhengig av fossil energi. Framtida er fornybar og Norge skal bli et land verden ser til for miljøvennlige løsninger. Derfor mener AUF at det skal være en gradvis nedtrapping av norsk petroleumsindustri med mål om utfasing innen 2035.

I dagens regelverk er det ingenting som hindrer operatørselskapene i å fjernstyre bemannede offshoreinstallasjoner. Fjernstyring betyr å flytte styringsenheten fra plattformen til et annet sted. Dette fører til at den menneskelige sikkerhetsbarrieren fjernes fra det stedet en feiloperasjon vil ha størst innvirkning for liv, helse og miljø. Dette vil øke storulykkerisikoen. AUF mener det bør innføres forbud mot fjernstyring av bemannede plattformer.

Parallelt med at petroleumsindustrien utfases, må man ha fokus på kutt i de klimagassene næringa slipper ut. Skal man nå målet om total petroleumsuavhengighet kan man fra dags dato ikke gi ut flere nye konsesjoner på norsk sokkel. AUF mener at det heller ikke skal gjøres nye lete- og prøveboringer. Og for å sikre utfasing og total kontroll over konsesjoner som er utdelt mener AUF at TFO-ordningen (tildeling av forhåndsdefinerte områder) avskaffes.

Et virkemiddel er å kreve elektrifisering av alle nye felt og felt som har en levetid på mer enn ti år. AUF mener det er selskapene selv som har ansvaret for at dette gjennomføres. Stor nok kapasitet på kraft fra land, eller en tilknyttet offshore vindkraftpark er avgjørende. Gassen som brukes i de ineffektive gassturbinene kan dermed selges i stedet. Et virkemiddel for å nå høyere andel elektrifisering, også på eksisterende felt, er doblet CO₂-avgift. AUF vil stille krav til at alle eksisterende felt skal bli elektrifisert.

AUF mener at det er nødvendig å verne sårbare havområder mot oljeutvinning. På denne måten sikrer man at økosystemene i havet og på land ikke tar skade av eventuelle utslipp fra petroleumsvirksomhet. AUF mener at områdene uten for Lofoten, Vesterålen og Senja, samt områder i Barentshavet, på Mørkekysten, i Farsundbassenget, rundt Jan Mayen, Svalbard, Bjørnøya og Arktis skal bli varige petroleumsfrie soner.

I tillegg til å være svært forurensende er fossil energi er ikke spesielt energieffektiv. For eksempel går bare 25 % av energien i olje til å drive en bil fremover, mens bare 30 % av kullenergien går med til å skape elektrisk strøm. Dette er en av grunnene til at omlegging til fornybar energi er et virkemiddel for energieffektivisering. AUF mener at energiproduksjon skal være mest mulig effektiv slik at, ressurser, kraft eller annen energi ikke går til spille.

I dag slippes det ut store mengder forurensende stoffer, som olje og andre avfallsstoffer fra norske oljeplattformer. Det AUF krever at petroleumsindustrien stilles strengere krav mens de fortsatt holder til ved norskekysten og Barentshavet, og vi mener at strengere krav til utslipp av produsert vann er et av mange tiltak som må gjøres.

3.3.1 Kullkraft

Kull er en av de verste fossile energikildene vi har. I dag utgjør kullkraftverk ca. 40% av verdens totale elektrisitetsproduksjon, og står for en stor andel av klimagassutslippene. I tillegg til massive klimagassutslipp er utslippene også skadelige for fisk og dyr som blir forgiftet. AUF er derfor i mot kullgruvedrift på norsk jord, og mener at global kullkraft skal utfases gjennom et internasjonalt forbud.

AUF ønsker en fortsatt sterk norsk tilstedeværelse på Svalbard. Vi tror ikke fremtidens samfunn vil etterspørre mer kull og vi mener det passer seg dårlig at Svalbard, som er spydspissen i nordområdepolitikken og en av de plassene i verden som blir hardest rammet av klimaendringer, skal drive kullutvinning og drives av to forurensende kullkraftverk. AUF mener man ikke skal gi nye konsesjoner til kullutvinning på Svalbard og at vi i tiden frem mot nedleggelse av eksisterende gruver skal bygge nye ben for lokalsamfunnet, for at vi også i fremtiden kan hevde suverenitet på øygruppen.

AUF mener kraftverket i Longyearbyen skal legges ned og erstattes av fornybar energi for å sende et tydelig signal til verdenssamfunnet om at vi kan klare oss uten kull. Tilsvarende krav må bli stilt ovenfor russiske myndigheter som driver kraftverket i Barentsburg.

3.3.2 Fossile gasskraftverk

I dag finnes det teknologi for fangst og lagring av CO₂. AUF mener Norge bør videreutvikle dette og få mer kunnskap for å gjøre dette enklere og billigere. Dersom Norge klarer det, vil det være et viktig og nødvendig bidrag i det internasjonale klimaarbeidet.

Norge har i dag tre gasskraftverk uten rensing. Disse har aldri realisert sitt potensiale om energiproduksjon. Det har vist seg at gasskraftverk ikke er lønnsomt i Norge. Dessuten har Norge overproduksjon av elektrisitet og

eksporterer til utlandet. AUF mener derfor det ikke er realistisk eller nødvendig å bygge flere gasskraftverk. AUF er imot å bygge flere slike kraftverk i Norge. AUF mener fullskala CO₂-rensing er en forutsetning for videre drift av eksisterende gasskraftverk, og at driften skal stanses mens man innfører dette. Klarer man ikke å få rensing på plass innen 2025 mener AUF at anleggene skal legges ned. Det skal fortsatt rettes fokus på og tilrettelegges for forskning på området CO₂-rensing, uansett hendelsesforløp etter 2025. De eksisterende gasskraftverkene må legges ned i takt med nybyggingen og utvidelsen av grønn kraftproduksjon.

3.3.3 Atomkraft

Flere europeiske land bygger ned sine atomkraftverk blant annet på grunn av alvorlige ulykker og med ønske om å kutte i sine klimagassutslipp. AUF støtter internasjonal utfasing av atomkraft, men er opptatt av at denne kraften skal erstattes med kraft fra fornybare energikilder. Atomkraft er ikke en fornybar energikilde, selv om utslippene av klimagasser er beskjedne. Avfallet etter kraftproduksjon vil være radioaktivt i svært langt tid. Det har blitt vist et økt interesse for bruk av thorium i atomkraft. AUF mener thorium representerer de samme utfordringene som tradisjonell atomkraftverk.

Flere europeiske land har de siste åra bygd ned atomkraftverkene sine på grunn av alvorlige ulykker, som for eksempel nedsmeltingen av Fukushima-kraftverket i Japan. AUF støtter internasjonal utfasing av atomkraft, og er opptatt av at dette skal erstattet med faktisk fornybar energi. Et annet hovedfokus må være forskning på sikkerhet og pålitelighet, for å hindre katastrofer ved kjernekraftverk. AUF ønsker derfor å fortsette forskningen på dette i Halden og Kjeller.

4. URBANISERING OG BYUTVIKLING

I framtiden vil klimaet kreve at vi bygger en robust og bærekraftig infrastruktur. I en verden hvor flere bor i byer er det essensielt at vi planlegger slik at byene våre bidrar til at folk kan leve moderne og gode liv. Vi må skape en grønn infrastruktur som gjør det mulig og enkelt å leve lavutslippsliv.

For å leve et grønnere liv må det være enkelt for mennesker å velge miljøvennlig, igjennom gode resirkuleringsordninger, muligheter for å velge kollektive transportmidler og bo i trygge hjem som også får utslippsregnskapet til å gå opp. Det er politikkenes oppgave å legge til rette for dette.

Vi må starte med oss selv. I Norge har vi en strømkrevende bygningsmasse og en infrastruktur som ikke møter klimamålene. Dette ønsker AUF å gjøre noe med gjennom en omstilling av hvordan vi tenker, bygger og lever våre liv. AUF mener at klimaarbeidet i norske kommuner må trappes opp. Alle kommuner skal ha en konkret klimahandlingsplan, som må følges opp. Norge skal være et foregangsland på byutvikling både i møte med urbaniseringen og i de mange lokalsamfunnene vi har i vårt langstrakte land.

Luftkvaliteten i byer over hele verden blir stadig dårligere grunnet økt trafikk. AUFs svar på dette er at norske byer skal prioritere grønne områder, grønne tak og lavutslippstrafikk.

Mennesker skal ha muligheten til å leve miljøvennlige hverdagsliv, slik at de lettere kan ta sin del av ansvaret for at klimautslippene går ned. Da må det være enkelt å leve miljøvennlig. Sykkel- og gangstier må komme på plass slik at flere velger å la bilen stå. Det skal være enkelt å kildesortere, man skal kunne nyte godt av gode panteordninger og man skal i større grad belønnes for å ta miljøvennlige valg.

4.1. Grønn byutvikling

En grønn, politisk styrt byutvikling er en forutsetning for å nå de nasjonale klimamålene. Folk skal kunne leve og bo i et sunt bymiljø. "Framtidens byer" må følges opp med et ambisiøst program for en økologisk omstilling i byene.

AUF mener at alle norske byer skal få en statlig, øremerket finansiering til miljøtiltak, og at denne summen må økes. Enkelttiltak som oppmerkede sykkelveier, gangstier og utbedret kollektivtilbud er effektive investeringer i utslippskutt. AUF ønsker å prioritere kollektivtrafikk framfor vei utbygging. Alle store utbyggelser av transport skal føre til mer bruk av kollektivtrafikk. AUF mener kommuner som kutter betydelig i sine klimagasskutt skal belønnes med tilskudd til flere miljøtiltak.

Arealutnyttelsen i norske byer er dårlig. Mangel på helhetlig planlegging gjør at bykjernene ekspanderer, som fører til at stadig mer matjord og natur blir bygget ned. Gjennom fortetting av bygningsmasse, både fra private og offentlige utbyggere blir det også mulig å redusere transportkostnader og utslipp. Bykommunene må samarbeide med omkringliggende kommuner, for å få til en samlet utbygging som minimerer transportbehovene og nedbygging av

matjord og natur. AUF mener de store byene skal lage en egen høyhus- og fortetningsplan.

Mange norske byer har bynære utmark og skogsområder. Dette mener AUF er viktig å opprettholde og vil ikke tillate bygging innenfor markagrensa.

AUF vil:

- at "Framtidens byer" skal følges opp med et ambisiøst program for en økologisk omstilling i byene.
- at alle norske byer skal få øremerket statlig finansiering med en større del av midlene merket til miljøtiltak.
- at kommuner som kutter betydelig i sine klimagassutslipp skal belønnes med tilskudd til flere miljøtiltak.
- at alle store utbyggelser av transport skal føre til mer bruk av kollektivtrafikk.
- at bykommunene må samarbeide med omkringliggende kommuner, for å få til en samlet utbygging som minimerer transportbehovene og nedbygging av matjord, annet kulturlandskap og natur.
- at de store byene skal lage en egen høyhus- og fortetningsplan.
- At byer/sentrumsområder gjøres det mer tilgjengelig for syklist.
- Setter inn bysykler/sykkelstasjoner i sentrumsområder.

4.2. Framtidens bygg

Bygningsmassen vår står for 40 % av energiforbruket i Norge. Fremtidens bygg må være robuste, funksjonelle og miljøvennlige. Dette må gjenspeiles i både vår eksisterende bygningsmasse og fremtidige byggeprosjekter. Derfor må det stilles offensive krav til bygg- og anleggsbransjen, samt brukerne av ferdigstilte bygg.

4.2.1. Grønne bruksarealer og grønne tak for nye bygg

Grønne lunger i by og bynære strøk har funksjon som både luftrensende og rekreasjonsområder. AUF mener det skal være en forutsetning at nye bygg konstrueres i sammenheng med grønne bruksareal for beboere og eller brukere av bygget. Dette kan realiseres gjennom grønne tak, eller som parker i nær tilknytning til bygningsmassen. Grønne takareal er spesielt viktig, da de har flere funksjoner og fungerer absorberende for nedbør, og dermed reduserer risikoen for vannoppsamling og langsiktig tæring på vann og avløpssystemer.

4.2.2. Passivhus som minstandard

AUF mener at det bør være få, men svært effektive reguleringer og påbud som sikrer klimavennlige bygg. AUF mener alle offentlige og private nybygg skal være passiv-, nullenergi- eller plusshus. Regulerende myndighet skal belønne byggeprosjekter som setter ambisiøse klimamål, eksempelvis gjennom støtte fra Enova og hurtigere saksbehandling. Fossile energikilder til oppvarming av bygg skal forbys.

4.2.3. Energieffektivisering av offentlige og private bygg

AUF mener at all renovasjon av offentlige og private bygg skal ha som mål å gjøre bygget mer miljøvennlig, hvor man vektlegger miljøhensyn og energieffektivisering like tungt som bevaring av estetiske uttrykk hos by- og

riksantikvaren. AUF mener at det må utarbeides planer for renovasjon av eksisterende bygningsmasse, slik at bygningsmassen tilfredsstiller kravene for passiv-, nullenergi- eller plusshus. AUF mener all eksisterende bygningsmasse i offentlig eie skal være rehabilitert til et minstekrav om passivhus innen 2030.

AUF vil:

- at nye bygg skal konstrueres i sammenheng med grønne bruksareal for beboere og eller brukerne av bygget.
- parker og friluftarealer skal bevares.
- at alle offentlige og private nybygg skal være i passiv-, nullenergi- eller plusshus standard.
- innføre et forbud mot alle fossile energikilder til oppvarming av bygg.
- at miljøhensyn og energieffektivisering skal vektas like tungt som bevaring av estetiske uttrykk hos by- og riksantikvaren.
- rehabilitere all eksisterende bygningsmasse i offentlig eie med sikte om på at de er passiv/pluss- eller nullutslippsbygg innen 2030.'
- at staten bygger signalbygg som plusshus.

4.2.4 Næringspark

AUF mener at man skal satse på å skape aktive bykjerter med gode kollektivforbindelser framfor å bygge nye og større næringsparker som forutsetter økt privatbilisme. Det må fortsatt rettes fokus opp mot å bedre kollektivforbindelsene ut til allerede etablerte næringsparker i Norge. Dette er det viktigste leddet i å bevare arbeidsplasser i allerede etablerte næringsparker og å skape aktive bykjerter der folk er bebodd.

4.3. Avfall

Gjenvinning og sortering av søppel gir stor miljø- og klimagevinst. Det skal være enkelt å gjenvinne og å kildesortere. All avfallslevering skal være gratis. AUF mener kommunene skal være lovpålagt å ha en kildesortert innsamling av avfall fra husholdninger, institusjoner og bedrifter, hvor minstekravene er papir, plast, biologisk avfall, glass og metall og restavfall. Det er også en forutsetning at all behandling av avfall foregår lokalt. AUF mener interkommunale samarbeid må på plass for å sikre at oppgaver innen avfallshåndtering ikke eksporteres over lengre avstander. Panteordningen for flasker har vist seg å fungere svært bra. AUF vil innføre panteordninger for flere type produkter, eksempelvis elektronikk og batterier.

7 % av verdens petroleumsforbruk er knyttet til plast og plastproduksjon. For å nå mål om kutt i utslipp av klimagasser, må vi finne nullutslippsalternativer til fossile løsninger. En av disse mulighetene er plast laget fra biologisk materiale, nemlig bioplast. Ifølge European Bioplastics kan om lag 85 prosent av all plast teknisk sett erstattes med biobasert plast. Produksjon av bioplast fra tømmerråstoff er interessante næringsmuligheter for Norge, slik det gjøres allerede hos Borregaard Group. AUF ønsker større fokus på slike muligheter hvor Norge kan hevde seg innen forskning på og produksjon av miljøvennlige alternativer.

AUF vil:

- tillegge en engangsavgift og på sikt utfase bruk av plastposer.

- øke panten og at ordningen skal utvides til også å omfatte elektronikk og andre emballasjekrevende forbruksvarer.
- at alle store byer skal være koblet på et optisk sorteringssystem for avfallshåndtering.
- utarbeide en nasjonal strategi for bioplast
- øke innsats mot marin forurensning.
- ha mer miljøvennlige avfallsbiler.
- jobbe for en europeisk panteordning.

4.4. Luftforurensning

Luftforurensning utgjør en alvorlig trussel. I Europa i dag dør det flere mennesker på grunn av dårlig luft enn det hvert år dør i trafikken. Også i Norge er det flere byer som har dårlig, tidvis ulovlig dårlig, luftkvalitet. Transport og industri er den viktigste årsaken til lokal luftforurensning. AUF mener norske storbyer må legge om hele transportpolitikken også av hensyn til den lokale lufta.

I mange av kystbyene er skipsaktivitet det en viktig årsak til dårlig luft. AUF vil pålegge norske havner å bygge landstrømanlegg, og gjøre det obligatorisk for skip å benytte seg av dette.

5. TRANSPORT

Muligheter til å ferdes fritt over store avstander er en viktig del av vår globaliserte verden. Dette innebærer at transport av mennesker og varer øker for hvert år som går. Dessverre skaper transport store utfordringer for vårt klima og miljø. Om lag 33 % (2012) av norske klimagassutslipp kommer fra transportsektoren. Utslippene stammer primært fra kjøretøy som går på fossile brennstoff, og spesielt mye fra veitrafikken. Tenker man nytt og satser på kollektiv og miljøvennlig transport vil man kunne kutte i disse utslippene. AUF har et mål om at privattransporten skal reduseres. I framtiden må det være et godt utbygd kollektivtilbud for alle og en utslippsfri bilpark.

Flere bor i byområder i Norge. Storbyområdene våre står ovenfor stor tilflytning i årene fremover. For å nå klimaforlikets mål om at all befolkningsvekst i storbyene skal tas med kollektivtrafikk, sykkel og gange, er det avgjørende at man får en storstilt utbygging av kollektivtilbudet. Måten vi transporterer oss på har også konsekvenser for andre områder enn klima. Lokal luftforurensning fra veitrafikk utgjør en stor helserisiko, særlig for barn, eldre og astmatikere i de store byene. Derfor er det viktig at klimagassutslippene og luftforurensningen fra transportsektoren reduseres.

AUF mener at kommuner skal tilrettelegge for at næringslivet kan benytte seg av fasiliteter med moderne videooverføringsutstyr for å minske reisevirksomhet. Slike fasiliteter bør inngå i kommunens strategi om bruk av digitale hjelpemidler.

5.1 Vei og privatbilisme

Veitrafikken er alene ansvarlig for 75% av de 33% klimagassutslippene som transportsektoren utgjør. Ved å få mennesker til å forflytte seg på nye måter som både er kollektive og miljøvennlige vil man kunne klare dette. Derfor mener AUF at utbygging og utbedring av kollektivtransport og sykkelveier skal prioriteres over veiutbygginger. Veiutbygginger legger beslag på både matjord og verdifulle naturområder. AUF mener dermed også at statlige midler til transportformål i storbyområdene skal fordeles på bakgrunn av mål og virkemidler for redusert bilbruk og økt kollektivandel.

AUF vil:

- ikke øke kapasiteten for privatbilisme på motorveier i Norge. Midler til veiformål skal prioriteres til vedlikehold, rassikring, sykkelveier og trafikksikkerhetstiltak.
- at all arealplanlegging, både lokalt, regionalt og nasjonalt, skal ha som mål å være transportreduserende.
- øke drivstoffavgiften i områder der kollektivtilbudet er tilstrekkelig.
- differensiere veibruksavgiften på bakgrunn av CO₂-utslipp

5.1.1 Reduksjon i privatbilisme

Som en måte å redusere bruken av privatbil mener AUF at fremtidens bykjerner skal være bilfrie. Et slikt tiltak vil være effektivt for luftkvaliteten i byområdene og gi kollektivtransport et løft. Bilfrie bykjerner vil i hovedsak gjelde privatbiler og ikke for varetransport, anleggstrafikk og taxi. AUF synes likevel at det er viktig å finne en balanse mellom bilfrie bykjerner og

varehandel. Derfor er det viktig at man har gode løsninger for transport av mennesker med og uten varer til og fra sentrum. AUF ser på dette som en måte til å tenke helt nytt på hvordan varer og mennesker skal transporteres i fremtiden og mener at mange norske byer bør begynne å se etter nye, bedre og mer effektive løsninger.

AUF mener det bør opprettes flere bilkollektiv. I dag finnes dette i flere norske byer. Ved å kjøpe seg inn i kollektivet får man tilgang til å leie ulike biler for det formål og over den tidsperioden man selv ønsker. AUF ser på dette som en god måte til å kutte i utslipp ved at mange heller velger å være deleier i et bilkollektiv, og bruker bil når de virkelig trenger det, fremfor å eie sin egen bil og kjøre langt oftere. AUF mener derfor at der det mangler bilkollektiv skal det gis støtteordninger for etablering og der det er få interesserte skal det gis tilskudd for å komme over kritisk grense. I offentlig støtte bilkollektiv skal alle bilene i et bilkollektiv være el-biler, hydrogenbiler eller biler som går på biodrivstoff.

Det må bli dyrere for privatbilister å benytte seg av veiene blant annet gjennom innføring av rushtidsavgift i de største byene. AUF vil også innføre en differensiert veibruksavgift hvor kjøretøy med høye CO₂-utslipp betaler mer for bruk av veiene. Det må også innføres fordelsbeskatning på parkering betalt av arbeidsgiver.

5.1.2 Biler med fornybare energikilder

Når vi vet at utslippene fra fossil privatbilisme er høye, må man satse på miljøvennlige løsninger. AUF vil fase ut bil på fossilt drivstoff gjennom økt bruk av miljøvennlige biler, som bruker elektrisitet og hydrogen som drivstoff.

Over de siste årene har flere valgt å investere i en el-bil. Det er tiltak som lave avgifter, gratis bruk av ladestasjoner og mulighet til å benytte kollektivfelt som i hovedsak har hjulpet el-bilen frem. Hvis utviklingen fortsetter vil det innen få år være et stort antall el-biler på norske veier. Da er det nødvendig at ladestasjoner, spesielt hurtigladestasjoner, er tilgjengelige over alt, ikke bare rundt sentrale områder. Flere el-biler på vegene betyr at det vil bli vanskelig å beholde alle fordelene som finnes for el-bil-brukere. AUF mener at staten fortsatt skal ha et ansvar for å gjøre det attraktivt å bruke el-bil, og mener derfor at utbygging av flere hurtig-, og ladestasjoner er det viktigste virkemiddelet for å få flere til å bruke el-, biodrivstoff eller hydrogenbiler.

AUF mener at man bør oppfordre næringer som er avhengige av biler til å gradvis bytte disse ut med el-biler. For eksempel ved alle taxi-selskaper skal ha en andel el-taxier i sin bilpark. Posten er et eksempel på et selskap som har prioritert omlegging og har en stor mengde el-biler i drift over hele landet. AUF mener at samme krav bør stilles til kommunale, fylkeskommunale og statlige bedrifter og at alle nykjøp av biler skal være el-biler. Alle nyinnkjøp av taxi skal være miljøbiler.

Hydrogenbiler er for alvor på vei inn på det kommersielle markedet. Hydrogendrivstoff vil kunne utkonkurrere både diesel og bensin, siden det fungerer like godt på store kjøretøy. I tillegg er hydrogen svært miljøvennlig og "eksosen" er vann. AUF mener at staten har samme ansvar ovenfor

hydrogenbiler som el-biler. Derfor må dagens insentiver opprettholdes og det må legges til rette for fyllestasjoner over hele landet, slik at forbrukerne skal velge hydrogenbiler. Da vil hydrogenbilene på kort tid kunne konkurrere i pris med dagens bensin- og diesel-biler.

Det må være ladestasjoner og hurtigladestasjoner over hele landet. For at det skal være attraktivt med elbil også i framtida må også staten sørge for at avgiftsfordelene på elbil fortsetter også etter 2017. Ved konflikt mellom kollektivtrafikk og elbil skal kollektivtrafikk ha forrang i kollektivfeltet.

Tilstrekkelig med ladestasjoner er nødvendig for å gjøre det mulig å kjøre elbil over lengre avstander og i hverdagen. Staten må bidra til å sikre god infrastruktur for de miljøvennlige løsningene, slik at man har et godt tilbud i alle kommuner, ikke bare i de største byen. Det må være ladestasjoner og hurtigladestasjoner over hele landet, hvor høyt trafikkerte strekninger og motorveier prioriteres.

5.2 Kollektivtrafikk

Det er viktig at kollektivtransporten er tilgjengelig, presis, innovativ, rask, komfortabel og billig for at befolkningen skal bruke den. AUF har et mål om at kollektivtilbudet i Norge skal være konkurransedyktig med privatbilismen. For at Norge skal få et godt og tilfredsstillende kollektivtilbud må man gjøre omprioriteringer i investeringene på transportsiden. AUF mener at all kollektivtransport skal eies og driftes av fylkeskommunen.

Flere byer skal legge til rette for skinnegående transport, for å få ned bruken av privatbil. Spesielt persontransport må over på skinner.

AUF ønsker ikke at taxier skal ha mulighet til å benytte seg av kollektivfelt. AUF ønsker som en grunnregel at kollektivtransport skal prioriteres først i kollektivfelt. Taxier som bruker fossil energi skal ikke ha rett til å kjøre i kollektivfelt, da dette kan motvirke hensikten med kollektivfelt gjennom overbelastning av feltene. El-taxier skal kunne fortsette å bruke kollektivfelt, og dette skal brukes som en pådriver for en grønn fornyelse i taxinæringen.

AUF vil:

- ha ungdomsbillett på kollektivtransport fram til man er 20 år.
- at man utvikler et nasjonalt ungdomskort med månedspris på 200,-
- det må sees på ordninger for alternativ kollektivtransport i distriktet.

5.2.1 Utbygging av kollektivtransport

AUF ønsker at alle byer i Norge skal ha en bindende helhetlig bymiljøplan med mål om redusert privatbilisme. Her skal man ta inn penger gjennom bom, avgifter etc. for å finansiere kollektivtransport, veier, kollektivfelt, sykkelfelt, bysykkel-ordning osv. Hvordan denne bymiljøpakken skal se ut må de forskjellige byene utforme selv. Pakkene skal være et spleiselag hvor staten stiller opp.

AUF ønsker likevel at det skal være noen minimumsføringer til en slik pakke. Det skal være kollektivfelt i storbyene, i tillegg til sykkelveier og muligheter for å komme seg fram med sykkel i alle byene. Bymiljøpakken skal redusere privatbilisme og transportutslipp og sørge for ladestasjoner for elbilbrukere.

AUF mener det er viktig at det innføres tilstrekkelig med kollektivfelt på sentrale veier, slik at kollektivtransporten sikres et tidsmessig konkurransefortrinn. I tillegg mener AUF at all kollektivtransport skal baseres på miljøvennlig drivstoff.

AUF er opptatt av at utbygginger på vei og bane skal være et spleiselag mellom forbrukere og staten. Økt bruk av bompenger og rushtidsavgift er dermed en god løsning. AUF mener at deler av bompengene og all rushtidsavgift fra vei skal brukes til å bygge ut kollektivtilbudet, spesielt jernbane.

For AUF er det viktig at det gis belønningssystemer til de som trenger det mest. Innenfor kollektivtransporten ønsker AUF at det satses på unge og pendlere. I tillegg må belønningsordningen for kollektiv trafikk må styrkes betraktelig.

5.2.2 Buss

I dag er det mange busser som bruker elektrisitet, biogass eller hydrogen som drivstoff. AUF mener dette burde gjelde alle busser i Norge. For dersom alle bussene i landet vårt bruker drivstoff med mindre skadelige utslipp vil luftkvaliteten bedres og klimagassutslippene reduseres. Derfor mener AUF at man skal satse på miljøvennlige busser, og at alle dieseldrevne busser skal bytes ut med biogass-, el- eller hydrogenbusser.

5.2.3 Tog

For at tog skal kunne bli et foretrukket alternativ til persontransport med fly og godstransport med vei ønsker AUF en storstolt utbygging av jernbanen.

Slik AUF ser det må det satses på to fronter. For det første må eksisterende baneskinner og tog opprustes og moderniseres. Flere dobbeltspor må bygges mellom store byer. I tillegg mener AUF at det skal satses på bygging av høyhastighetsbane (250 km/t) på lange strekninger med stort passasjergrunnlag. Jernbaneverkets Høyhastighetsutvalg har konkludert med at en høyhastighetstrasé som binder sammen Bergens- og Stavangerregionen med Sørlandet og Intercity-triangelet vil være bedriftøkonomisk lønnsom. AUF mener det er spesielt viktig å prioritere høyhastighetstog i de regionene. Bare da kan toget utkonkurrere flytrafikken, og kutte stort i klimagassutslippene. AUF mener NSB skal ha monopol på innenlands person- og godstrafikk og sier nei til privatisering av jernbanen.

Gjennom å legge mer over fra vei- og lufttransport til jernbane, vil man slippe de naturinngrepene det medfører å bygge ut mangefelts-veier samt at det betyr reduksjon i innlandsutslipp og kollisjoner. AUF mener det er viktigere å bruke midler til vei på å sikre kvalitet og trygghet i det eksisterende veinettet; og heller delegere mer over på utbygging av dobbeltspor på jernbanestrekninger. AUF vil elektrifisere hele det norske jernbanenettet. For å øke effektiviteten og samhandlingen i jernbanenæringen mener AUF at man bør slå sammen NSB og Jernbaneverket.

AUF vil:

- bygge ut InterCity-triangelet og at det kobles på linjer til Stockholm og København.
- elektrifisere alle eksisterende jernbanestrekninger i Norge.
- at bevilgninger til drift og vedlikehold av jernbanen holdes på et stabilt og høyt nivå med mål om å ta igjen etterslepet.
- bygge høyhastighetstog mellom de store byene i Norge.
- at store jernbaneprosjekter må prosjektfinansieres for å gjøres uavhengige fra årlige bevilgninger over statsbudsjettet. Stortinget må sikre disse prosjektene stabile økonomiske rammevilkår.
- på sikt utvide Nord-Norgesbanen til Tromsø.

5.3 Luftfart

AUF mener at det er viktig å begrense dagens økende lufttrafikk. Derfor må mer effektive former for offentlig transport mellom de folkerike regionene innføres. Problemet med flytrafikken er at prisene er for lave sammenlignet med de reelle utslippene. AUF mener derfor at man bør sette opp prisene på flyreiser, og at det innføres miljøprogressiv avgift på flytrafikk, slik at man pålegger flyselskapene avgifter som står mer i samsvar med miljøbelastningen. AUF vil innføre en obligatorisk CO₂-avgift for reiser på fly. Pengene bør utelukkende gå til finansiering av jernbaneutbygging. AUF mener at også en del av AVINORs overskudd skal gå til finansiering av kollektivtransport.

AUF vil at flyselskaper bør gå over til å bruke biodrivstoff. Som medeier i SAS skal staten jobbe for en fornyelse av flyflåten, slik at man får en mindre forurensende flåte. AUF ønsker ikke at det skal åpnes for nye kommersielle flyplasser i Norge. Staten, gjennom AVINOR, skal i fremtiden drive alle større kommersielle flyplasser.

5.4 Skipsfart

Bare i Norge økte utslippene fra innenriks skipsfart med 17 prosent fra 1990 til 2012. Mens utslippene fra fiskefartøy økte med 11 prosent i samme periode. Til sammen utgjør disse to 7 % av Norges samlede klimagassutslipp. AUF vil at det skal stilles krav til klimavennlig drivstoff i alle offentlig anbud på bår- og fergetrafikk.

AUF mener man må fornye kystfrakteflåten med fartøyer med mer effektive skrog, i tillegg til bedre nyttelastforhold, maskineri og propell. Tiltakene vil også redusere utslippene av klimagasser og dermed forbedre kostnadseffektiviteten. For å redusere utslippene er det avgjørende at det blandes inn biodrivstoff i fartøyenes drivstoff. Dette er noe som vil kunne gjøres uten vesentlige investeringer i fartøyene.

Norges fiskeflåte får refundert grunn- og CO₂-avgiften på mineralolje (diesel eller solar). Refusjonsordningen gjelder også for utenlandske fiskefartøyer som bunkrer i Norge og fisker i norsk sone. En slik refusjon minker motivasjonen for å gjennomføre utslippsreduserende tiltak. Derfor mener AUF at man skal fjerne denne for å bidra til en mer miljøvennlig skipstrafikk.

I likhet med flytrafikk, mener AUF at skipstrafikken må omfattes som en del av internasjonale klimaavtaler, som for eksempel Kyoto-protokollen. Det bør være en klar flaggstatsforpliktelse å ta utslippene fra skip som fører ens flagg med i de nasjonale CO₂-regnskapene.

For at man i fremtiden skal være forberedt på eventuelle krisesituasjoner i forbindelse med transport gjennom Nordøstpassasjen, som vil være en viktig handelsrute i fremtiden, mener AUF at det er viktig at man øker kystberedskapen i nord.

5.5 Miljøvennlig drivstoffproduksjon

AUF er opptatt av at kollektivtransport skal være så grønn som mulig. Derfor er det viktig at man tar i bruk og produserer biodrivstoff som et substitutt til hydrogen og elektrisitet. Målet må være at all transport, både privat, kollektiv og varer, skal baseres på miljøvennlig drivstoff.

Det produseres i dag store mengder hydrogen i industrien. Dette hydrogenet kan uten problemer brukes direkte som drivstoff i hydrogenbiler. AUF mener at man likevel skal starte opp anlegg som produserer hydrogen med det ene formålet at det skal brukes som drivstoff i biler og busser.

AUF er opptatt av at man fortsatt har fokus på produksjon av grønn elektrisitet, for å sikre at kjøretøy som kan bruke elektrisitet som drivstoff forblir nærmest utslippsfrie.

Av årlig drivstoffomsetting i Norge, utgjør biodrivstoff rundt 4 %. Mesteparten av dette er bioetanol fra trevirke eller biologisk avfall. Slikt biodrivstoff kalles andregenerasjons biodrivstoff, det mest energieffektive biodrivstoffet med en utnyttelsesprosent på 76-85%. andregenerasjons biodrivstoff er også langt billigere å produsere og det konkurrerer ikke med jordbruksarealer, da det produseres fra avfall eller trevirke. I Norge er det et potensiale for å produsere biodrivstoff tilsvarende ca. halvparten av årlig gjennomsnittlig forbruk av drivstoff for alle dieseldrevne biler. Dette vil gi betydelige kutt i utslippene fra veitrafikken. AUF mener at Norge må prioritere storskalaproduksjon av andregenerasjons biodiesel og bioetanol. AUF mener også i forlengelsen av dette at biodrivstoff bør bli avgiftsfritt.

6. ØKONOMI, NÆRINGSLIV OG KUNNSKAP

6.1 En grønn økonomi

En klimavennlig nasjonal og internasjonal økonomi er en forutsetning for å få ned verdens totale klimagassutslipp. Gjennom å gjøre klimatiltak, fornying, lavutslippsbedrifter og grønne prosjekter lønnsomme, samtidig som klimagassutslipp blir dyrere - får både privat og offentlig sektor sterke økonomiske insentiver for å legge om drift og kutte i utslipp.

AUF er kritiske til uhemmet materiell og økonomisk vekst og mener at den vestlige kulturen for ubegrenset vekst i forbruk ikke er bærekraftig. AUF mener at en grønn økonomi forutsetter moderasjon fra de som har mest fra før, og at alle land tar innover seg det faktum at materiell forbruksvekst ikke kan fortsette.

En omstrukturering av skatte- og avgiftspolitikken som belønner miljø- og klimainitiativ vil være en av de enkelttiltakene som vil gi resultater på lang sikt. AUF mener en slik omstrukturering står i tråd både med vår visjon om et bærekraftig samfunn, og det er i god sosialdemokratisk tradisjon at de som har mest skal bidra mest. AUF mener det er en statlig oppgave å tilrettelegge for et avgiftssystem som straffer kortsiktige, høyutslippsløsninger men belønner grønne og bærekraftige initiativ.

AUF vil ha et grønt skattesystem hvor de som forurensrer mest betaler mest. En omlegging av skattesystemet må ikke føre til at staten samla sett får mindre inntekter, eller skjeve fordeling. AUF vil ha en grønn og rettferdig skattepolitikk som omfordeler samfunnets rikdom.

6.2 Politisk styring av fellesskapets verdier

En grønn økonomi er både viktig nasjonalt og globalt. Norge er en åpen blandingsøkonomi avhengig av eksport av varer og tjenester. Mange norske bedrifter operer i utlandet og AUF mener det er viktig at disse bedriftene pålegges de samme miljøkrav som selskap må forplikte seg til hjemme i Norge. Selskap hvor staten har majoritetsandel eller en større eierandel bør pålegges strengere miljøkrav. Gjennom Nærings- og Handelsdepartementet (NHD) som forvalter statens eierinteresser bør man øke presset mot selskap som i dag opererer utenfor de miljøkrav som er fastsatt i Norge.

Dette gjelder også for Norges Bank (NB) som i dag forvalter rundt 1% av verdens totale aksjeportefølje gjennom Statens Pensjonsfond Utland (SPU). Det statlige eierskapet må forplikte, og AUF mener at NB må trekke SPU ut av alle aksjeposter som i dag er direkte relatert til fossil industri, foredling og miljøfiendtlige prosjekter.

AUF ønsker en forsvarlig forvaltning av Norges petroleumsformue. Derfor vil AUF at SPU skal være fellesskapets forsikring for å håndtere fremtidens finansielle utfordringer. Samtidig har vi et ansvar for at fondet bidrar til miljøvennlig utvikling og sosial utjevning globalt. AUF mener at hensynet til miljø og klima må vektlegges enda sterkere i forvaltningen av SPUs investeringer. SPU må investere mer i bærekraftig infrastruktur. AUF vil derfor

at SPU skal gis muligheten til å investere minst 5 % av porteføljen i fornybar energi og 5 % i bærekraftig infrastruktur. SPU skal ikke investeres i virksomheter som bidrar til å øke den globale gjennomsnittstemperaturen over FN's togradersmål. Alle investeringer som fondet gjør må tåle tograderstesten.

Etikkrådet har en viktig funksjon som kontrollorgan for SPU. AUF mener det er feil at de etiske vurderingene knyttet til investeringer gjort av fondet utføres av de som har avkastning som hovedmål. Etikkrådet skal være et selvstendig organ, underlagt finansdepartementet.

AUF mener Norge må opptre som et internasjonalt forbilde når det gjelder klima og miljø; da kan ikke næringslivet og norske interesser i utlandet være et unntak.

AUF vil:

- pålegge norskeide bedrifter i utlandet å følge norske miljøkrav.
- at Norge trekker alle investeringer ut av fossil industri og foredling.
- investere minst 10 % av SPUs portefølje i grønn virksomhet.
- Etikkrådet skal ikke ligge under Norges Bank, men innunder finansdepartementet.
- I avveiningen mellom avkastning og etiske hensyn, tillegges sistnevnte størst vekt.
- Jobbe for å få SPU ut av selskaper som skader regnskog, og hindre at fondet skal investere i slike selskaper i fremtiden.
- Vurdere positiv screening for deler av SPU for å prioritere bedrifter som er gode på miljø- og klimahensyn.

6.3 Handel

En stor andel av de varene som forbrukes i Norge importeres fra utlandet. Dette er dels nødvendig fordi norske geografi- og klimaforutsetninger ikke gjør oss i stand til å produsere alt vi forbruker selv. Likevel følger det et klimaregnskap med importen. AUF mener det skal være mulig for norske forbrukere å velge klimavennlig, også i butikkhyllene. Ved å innføre grønne prismekanismer vil utviklingen dreie mot et økologisk, bærekraftig forbruk. Det må lønne seg å velge grønt.

AUF vil opprette et statlig godkjenningssystem, som skal klassifisere varer og tjenester basert på ressursbruk, CO₂-intensitet og miljøskadelige stoffer, samt forbruksvarers levetid. Merkesystemet skal være basert på enkle regler og merkingen skal være oversiktlig for forbrukerne. Miljømerkesystemet skal knyttes opp til et avgiftssystem med differensierte avgifter, eksempelvis bestående av tre avgiftsklasser.

Matkjedene kaster hvert år store mengder matavfall. AUF vil innføre avgifter på mat som butikkene kaster, slik at det blir lønnsomt å begrense svinn. Skattemyndighetene må få innsyn i hvilke varer butikkene tar inn og hvilke som registreres som svinn.

AUF mener videre at det trengs et sterkere klimaperspektiv i internasjonal handel. Dagens handelsruter er over-trafikkerte og utgjør en klimatrussel både

med hensyn til utslipp fra hav- og lufttransport, og farene for havari og utslipp i sårbare naturområder. AUF ønsker å begrense den interkontinentale trafikken gjennom å bidra til mer lokale markeder. AUF vil derfor at Norge gjennom bistand skal bidra til at utviklingsland kan handle mer seg i mellom – og dermed eksportere mindre til høykostland i Vesten.

AUF vil:

- innføre grønne prismekanismer.
- føre forbruk inn i det nasjonale klimaregnskapet.
- gi skattemyndighetene innsyn i dagligvarekjedenes praksis for å bekjempe svinn av mat.
- Sørge for at kastet mat i butikker, storkjøkken og kafeer blir sortert og ender opp i for eksempel dyrefor eller biobrensel eller lignende.
- Jobbe for at alle kommuner og fylkeskommuner skal bli fairtrade-sertifisert.

6.4 Grønt næringsliv

AUF mener en aktiv næringspolitikk er blant de viktigste verktøyene for å bygge lavutslippssamfunnet. I følge FN kan en overgang til en grønnere økonomi på verdensbasis skape rundt 60 millioner nye arbeidsplasser og dermed løfte millioner av mennesker ut av fattigdom.

Det er mye vi ikke vet om fremtidens verdiskaping og arbeidsplasser, men innovasjon, kunnskap og grønn omstilling vil bli avgjørende. Offentlig støtteordninger gjennom organer som Innovasjon Norge gjør det mulig for gründere å realisere gode idéer og grønt entreprenørskap. Dette er avgjørende for å skape en dynamisk økonomi. AUF mener offentlige støtteordninger må tilføres mer kapital. En større andel av støtten må gå til utvikling av miljøteknologi og fornybare næringer.

Norsk industri vil være avgjørende omleggingen til en grønn økonomi. AUF mener det derfor er viktig at industrien fortsettes å gis gode vilkår slik at den kan bli grønnere, mer miljøvennlig og mer energieffektiv. AUF vil at kraftkrevende industri gis forkjøpsrett på strøm slik at hjulene kan holdes i gang og folk kan holdes i arbeid. AUF vil hindre utflagging av industri når det fører til økte globale utslipp gjennom tiltak som sikrer industriell tilstedeværelse i hele landet.

AUF mener det skal være et politisk mål å øke produksjonen i fastlandsindustrien tilsvarende nedtrappingen i petroleumsnæringen. Norge skal være et foregangsland innen grønn industri. Derfor mener AUF at det må innføres standarder for maksimal CO₂-intensitet ved alle typer vareproduksjon.

Fiskerinæringen skaper aktivitet i samfunnene langs kysten vår og utgjør en betydelig del av verdens fornybare matfat. AUF mener de norske fiskeriressursene er et gode eid av det norske folk, og skal følgelig forvaltes på en bærekraftig måte av fellesskapet. Spesielt må fiskeriressursene komme lokalbefolkning og lokalsamfunn til gode. AUF mener systemet med

omsettelige kvoter må avskaffes. Trålere som har fått tildelt kvoter skal ha leveringsplikt til spesifikke fiskemottak.

AUF mener at oppdrettsnæringa er en viktig brikke i løsningen på den stadig økende matmangelen i verden. Norske bedrifter og forskningsinstitusjoner utvikler kunnskap og teknologi som kommer oss alle til gode, og som vil være avgjørende for at en økende global befolkning skal få tilgang på tilstrekkelig med mat. AUF mener Norge må fortsette å utvikle oppdrettsnæringa slik at denne kan komme mennesker i andre land til gode. Det er spesielt viktig å påpeke at også denne næringen må pålegges de samme strenge miljøkrav som alle andre norske bedrifter.

AUF vil:

- øke statlig støtte til utvikling av miljøteknologi, grønt entreprenørskap og fornybare næringer.
- innføre standarder for maksimal CO₂-intensitet ved alle typer vareproduksjon.
- avskaffe omsettelige kvoter.
- innføre leveringsplikt til spesifikke fiskemottak.
- eksportere norsk oppdrettsteknologi og kunnskap til andre land.
- Fjerne moms på e-bøker.

6.5 Mineralnæringen

Norge er et land rikt på ressurser, og en av de råvaresektorene som er spådd mest vekst i årene som kommer er mineralnæringen. AUF mener mineralnæring skal være eid av fellesskapet, i tråd med de gjeldende prinsipper når det kommer til norske naturressurser. AUF mener at man må innføre en hjemfallsrett tilsvarende de retningslinjene som gjelder vannkraften.

Mineralnæringen må i likhet med alle andre næringssektorer ta klimaansvar. AUF vil innføre grunnrenteskatt i næringen, som sikrer lokal vekst og forankring. Det er spesielt viktig at deponering av avfall fra mineralutvinning blir håndtert på en ansvarlig måte. AUF vil forby sjø- og fjorddeponering da dette truer arts mangfoldet i de aktuelle områdene.

AUF ser potensialet for videre norsk mineralutvinning, også på norsk sokkel. AUF ønsker å opprette et nasjonalt mineralselskap på lik linje med Statoil, som skal ha sokkel. Disse mineralene har alene en forventet verdi på opp mot ett tusen milliarder kroner, og vil være en viktig inntektskilde for å finansiere fremtidens velferd.

AUF vil:

- innføre hjemfallsrett for mineralnæringen.
- innføre grunnrenteskatt.
- forby sjø- og fjorddeponering av avfall fra gruvedrift

6.6 Klima - og teknologifond

Klima- og teknologifondet for utvikling av ny fornybar teknologi må styrkes betydelig for å kunne oppfylle sin rolle som insentiv for omstilling til grønne løsninger. AUF mener klimafond har for lang virketid om det først skal

begynne å gi tilskudd i 2020. Derfor må fondet styrkes umiddelbart og begynne å finansiere kutt i Norge så snart som mulig. AUF vil løse dette ved å heve CO₂-avgiften på sokkelen og føre disse midlene inn i klimafondet. Videre skal CO₂-avgiften økes i alle sektorer på sikt. På den måten vil fondet få mer penger, og tiltakene vil bli finansiert av industrien selv. AUF vil bruke fondet til en dreining fra dagens oljefokuserte leverandørindustri til en omstilling mot fornybare løsninger. Norge har også gode forutsetninger for forskning på karbonbaserte energimikser fra skog, fondet bør også benyttes til å støtte denne industrien.

AUF vil:

- styrke klima- og teknologifondet slik at det kan virke før 2020.
- føre midler fra økte CO₂-avgifter på norsk sokkel direkte inn i fondet.
- bruke fondet til å støtte alternative energier som sol, vind og osmose.

6.7 Landbruk

Landbruket representerer både utfordringer og muligheter i klimasammenheng. Forskning viser at økologisk drift har et stort potensial i å binde karbon i jorda og samtidig forbedre og øke fruktbarheten i jorda. Økologisk drift har gjennomgående lavere utslipp av klimagasser per arealenhet enn konvensjonell drift, hovedsakelig fordi en ikke har behov for kunstgjødsel.

AUF mener at man må forske mer på hvordan vi kan effektivisere og øke størrelsen på avlingene uten at det går utover klima og miljø.

AUF vil stanse misbruket av tollfri kvote for bearbeiding av melk og kjøtt. I dag transporteres norskproduserte råvarer ut av landet for bearbeiding i lavkostland før ferdige produkter importeres tilbake til Norge. Dette medfører høye utslipp på grunn av transport og AUF mener at råvarer som produseres for norsk forbruk må tilvirkes og bearbeides i Norge.

6.7.1.1 Kunstgjødsel

Et av problemene med bruken av kunstgjødsel er at forurensner elver, innsjøer og dermed drikkevann. Det fører blant annet til ekstrem algevekst, fiskedød og gjengroing av innsjøer. Derfor mener AUF at alternativet til kunstgjødslingen er økologisk jordbruk og naturgjødsel.»

6.7.1.2 Sprøytemidler

Sprøytemiddelbruk er et økende problem i vår matproduksjon. Man ser at stadig flere typer ugress blir resistente mot giften. Taket for forskjellige giftstoffer i matprodukter, dyrefôr og i vann har økt dramatisk de siste årene. AUF er bekymret over konsekvensene av kombinasjonseffektene dette kan medføre for mat, drikkevann, kosmetikk og dyrefôr. Norge må derfor forske mer på virkningene.

AUF vil:

- at sprøytemiddelbruken i norske landbruk modereres kraftig.
- at det bevilges midler til å forske på kombinasjonseffekter for å finne ut hvilke konsekvenser samlingen av ulike giftstoffer kan være.

- at Norge skal være mer restriktive i bruken av innsektsbekjempende giftmidler og kun bruke godkjente sprøytemidler som er bra for mennesker og dyr.
- at alternativer til giftbruk og sprøytemidler gjøres mer attraktive for bøndene.

6.7.1.4 Genmodifisering

Genmodifisert matproduksjon er en ny form for metode for å dyrke mer mat på mindre tid. I dag vet man for lite om bieffektene av denne produksjonsformen, men flere studier viser at det kan være skadelig på vårt arvemateriale og kan være kreftfremkallende. AUF mener derfor at vi skal være kritiske til genmodifisering av mat og produkter i matproduksjonen inntil vi har mer kunnskap om bieffektene.

AUF vil:

- at det innføres en merkeordning der all GMO-mat merkes.
- at det innføres restriksjoner på patenter på GMO-frø.

6.7.1.5 Økologisk landbruk

Landbruket representerer både utfordringer og muligheter i klimasammenheng. Forskning viser at økologisk drift har et stort potensiale for å binde karbon i jorda og samtidig forbedre og øke fruktbarheten i jorda. Økologisk drift har gjennomgående lavere utslipp av klimagasser per arealenhet enn konvensjonell drift, hovedsakelig fordi en ikke har behov for kunstgjødsel. I dag ivaretas ikke urkorn på en forsvarlig måte. AUF mener at det er viktig å ivareta det biologiske mangfoldet, også innenfor korn for å sikre genressurser.

AUF vil:

- at det jobbes aktivt for at Stoltenberg II-regjering mål om 15 % økologisk produksjon i Norge innen 2020, opprettholdes.
- at det jobbes for en gradvis omlegging til at norsk landbruk blir økologisk bærekraftig gjennom incentivordninger.
- en tilrettelegging for bevaring og produksjon av urkorn.
-

6.7.2.1 Kjøtt- og kyllingproduksjon.

Norge har et økende kjøttforbruk. Storproduksjon av kjøtt har store klimautslipp ved seg. AUF ser de store ulempene ved dagens situasjon og AUF mener at nordmenn må redusere sitt kjøttforbruk. Et annet moment med kjøtt- og kyllingproduksjonen vår er at man bruker store mengder antibiotika på dyr man avler til matproduksjonen vår. Dette kan føre til antibiotikaresistente bakterier og kan potensielt utgjøre en stor trussel for mennesker og dyrs helse. I dag er Norge svært avhengige av soya i produksjonen av kraftfôr.

AUF vil:

- at norske myndigheter jobber aktivt for å redusere nordmenns kjøttforbruk gjennom opplysningskontoret for kjøtt.
- at det sates på økologisk kjøttproduksjon, som blant annet innebærer at dyrene ikke fores opp på soya, men på naturlig føde.
- at mattilsynet pålegger produsenter å merke fisk og kjøtt der dyret har blitt foret opp fôr med antibiotika.
- en kraftig reduksjon av antibiotikabruk i landbruket.

- at det ikke tilsettes antibiotika i dyrenes daglige kost, men at det innføres strenge begrensninger som sier at dyrene kun får antibiotika når de blir syke, slik det i dag er i økologisk landbruk

6.8 Kunnskap og utdanning

AUF mener det er en forutsetning at Norge satser mer på forskning innen fornybar energi, miljøteknologi og alternative drivstoff for at landet også i fremtiden skal ha konkurransefortrinn på det internasjonale markedet. Dette fordrer at det blir mindre fokus på petroleumsforskning i norsk høyere utdanning. Dagens situasjon gjør at mange studenter som utdanner seg innenfor tekniske fag rekrutteres direkte inn til oljebransjen, ofte allerede før fullført utdanningsløp. AUF mener dette skader rekrutteringen inn til grønne teknologibedrifter. AUF vil gi fortrinn til de universitets- og høyskolelinjene som forsker på klimateknologi og grønn industri gjennom å gi rentefrie tilleggsstipend til studenter som velger disse fagretningene.

AUF mener at det i fremtiden må satses tyngre innen fornybar forskning. For å løse klimakrisen er vi, med dagens vilje, avhengige av nye teknologiske løsninger. Derfor mener AUF at alle penger som går til forskning på petroleum skal flyttes til å støtte forskning på fornybar energi, miljøteknologi og klima- og miljøendringer.

Miljøfyrtårn er Norges mest brukte sertifikat for virksomheter som vil dokumentere sin miljøinnsats og vise samfunnsansvar. AUF mener samtlige utdanningsinstitusjoner skal være sertifiserte miljøfyrtårn - og på den måten bevisstgjøre framtidens generasjoner på ansvaret for miljøet. I tillegg mener AUF at Svanemerkeordningen må gjøres billigere og mer tilgjengelig, slik at flere benytter seg av den.

Kunnskap om klima er viktig, og at vanlige mennesker skal få større innsikt og mer kunnskap om klimaendringer er i seg selv et mål for AUF. Derfor er det viktig at alle ledd i utdanningssektoren reflekterer dette og tilbyr fag som belyser klimaproblemene og tiltak.

Det er viktig for AUF at yrkesfaglærere får anledning til å hente inn kunnskap fra næringslivet som benytter seg av miljøvennlige arbeidsteknikker. Dette er noe som må prioriteres for å skape et grønt skifte i norsk industri og næringsliv. AUF mener at norske yrkesfaglige utdanninger skal ha gjennomgang av kompetansemålene, med mål om legge inn miljøvennlige nyvinninger og teknologi innen hvert fag. Dette i takt med miljøkravene som stilles til de ulike bransjene. AUF mener at dersom man skal nå klimaforlikets mål om at alle nybygg skal være passivhus må dette gjennomføres en større fornyelse på bygg- og tekniske utdanningslinjer i landet, slik at man har en arbeidsstyrke som kan møte dette kravet.

AUF vil:

- få økt fokus på klimaendringer og utfordringer/løsninger inn i hele utdanningsløpet.
- miljøvennlig teknologi inn i kompetansemålene for yrkesfag
- Opprette flere studieplasser ved de største universitetene på innenfor klima, energi og miljøingeniør.
- at samtlige utdanningsinstitusjoner skal være sertifiserte som miljøfyrtårn.

7. NATURVERN

Naturen er et offer for de menneskeskapte klimaendringene. Klimaendringene gjør det derfor enda viktigere å ta vare på naturen. Urørt natur og det biologiske mangfoldet har en egenverdi i seg selv, og er viktig for å utvikle blant annet medisiner. En regner med at i dag blir arter utryddet hundre ganger raskere enn det som er naturlig. Overhøsting, forurensning og ødeleggelser av leveområder er menneskelige inngrep som har stor ødeleggende effekt på det biologiske mangfoldet. Innblandingen forstyrrer hele økosystem, og setter naturen i ubalanse.

I noen tilfeller kan det være en konflikt mellom klimatiltak og naturvern. AUF mener da at hensynet til klima er viktigst, men at begge hensyn bør ivaretas så langt det er mulig. Løsningen på klimakrisa er ikke å bygge ut all urørt natur. Å ta vare på natur er tvert i mot i mange tilfeller et viktig klimatiltak. Vern av skog både i utlandet og i Norge er det aller beste tiltaket for å rense CO₂.

I Norge er det fortsatt de aller fleste steder enkel tilgang til naturen. Dette gir fritidsopplevelser, og er viktig i et folkehelseperspektiv. AUF ønsker å legge til rette for at flere kan benytte seg av naturen.

Naturen tilhører alle. Derfor vil AUF bekjempe privatisering av naturområder, og vil verne om allemannsretten som gir alle den samme retten til å bevege seg hvor en vil. AUF vil fortsatt si nei til bygging i strandsonen.

7.1 Vern av natur

Når noe blir vernet er det en politisk avgjørelse som blir tatt på vegne av framtida. Det er områder som har så høy verdi at vi mener det skal mye til for menneskelig inngripen. AUF vil tillegge «verneinstituttet» høy beskyttelse. AUF mener at det skal 2/3 flertall på Stortinget for å oppheve et allerede vernet område.

AUF vil verne norsk urskog. Denne er unik og er i verdensklasse på å fange CO₂. Denne skogen fanger CO₂ i bakken, som gir store utslipp ved hogst.

I Norge har vi vært flinke til å lage nasjonalparker. Dette har sikret unik norsk natur, og vært viktig for naturvern – men også for reiseliv og turisme. Men fortsatt er det områder, spesielt i lavlandet som burde fått statusen nasjonalpark. AUF derfor ønsker en supplerende nasjonalparkplan. AUF mener det har en egenverdi at det også i framtida skal være områder uten teknisk inngripen.

7.1.1 Skogvern

Skogvern er viktig for å ta vare på det biologiske mangfoldet. I dag er rundt 50 % av artene på Artsbankens rødliste er knyttet til skogen. I dag er i overkant av 2 % av skogen vernet, og det er stort etterslep på skogvernet i Norge. AUF ønsker en opptrapping av skogvernet, blant annet som et viktig klimatiltak. AUF har som målsetning at 16 % av den norske skogen skal vernes innen 2020, og bevilgningene til skogvernet bør økes tilsvarende. AUF vil at det årlig skal settes av en norsk skogmilliard til vern og bruk av skog og til å få mer kunnskap om livet i skogen.

Skogsindustrien og skogvern havner i dag ofte i konflikt, men det er i dag skogsindustrien som går seirende ut i de fleste tilfeller. Hovedårsaken til dette er at skogsindustrien sjeldent har «meldeplikt». Hvis skogsindustrien mener det er forsvarlig å forgripe seg på et skogområde kan de altfor enkelt få tillatelse, uten at søknaden har blitt offentliggjort. AUF mener at skogsindustrien må ha «meldeplikt» om større prosjekter, flatehogst, drenering og veibygging, strengere krav og mer penger til tilbakeføring av skog.

7.1.2 Vern av matjord

Det globale matbehovet øker, og innen 2050 vil vi sannsynligvis være 9 mrd. mennesker på jorda. Derfor må vi i fremtiden produsere mer mat. Dette gjelder alle land, inkludert Norge. Dette innebærer at vi gradvis må ta i bruk mer av den eksisterende matjorda i løpet av de neste tiårene.

Områder til matproduksjon er allerede en verdifull ressurs, og med en så kraftig befolkningsvekst som vi kommer til å oppleve fremover er det viktig at vi tar vare på disse områdene. Matjord er i Norge en knapp ressurs fra før av, noe som burde tilsi at vi tok vare på den matjorda vi har. Mellom 2006 og 2011 forsvant det til sammen 11 413 dekar dyrka og dyrkbar jord i Norge. Norge må gå foran som et foregangsland når det gjelder jordvern. AUF vil tillegge matjord større vern i Norge.

7.2 Bruk av natur

Norge har unik tilgang til natur. Økt brukt av tilgjengelig natur er også viktig i et folkehelseperspektiv. I dag er det store grupper som aldri benytter seg av naturen. AUF mener det er viktig å få flere grupper og da spesielt flere barn og unge til å lære seg å bruke naturen.

AUF vil:

- legge til rette for reiseliv, gjennom å promotere norsk natur og friluft.
- legge til rette for gode muligheter for frilufts fiske og jakt.
- ha lokalt selvstyre for bruk av motorferdsel i utmark. Dette skal være under strenge nasjonale regler.

7.3 Biologiske mangfold:

Utenom klimaendringene er tap av biologisk mangfold det største miljøproblemet. For AUF er det viktig med mer kunnskap om det biologiske mangfoldet, og hvilke trusler det står ovenfor. Den siste rapporten fra FNs klimapanel slår fast at mange arter både til lands og til havs står i fare for å dø ut på grunn av de menneskeskapte klimaendringene. Det biologiske mangfoldet vil kunne bli et alvorlig offer for klimaendringene. For AUF er det spesielt viktig å ta vare på utsatte arter.

«De prioriterte artene» er den mest omfattende beskyttelsen en art kan ha i Norge. Dette innebærer at det er forbudt å ta ut, skade eller ødelegge individer av arten. For flere av de prioriterte artene må også deres økologiske funksjonsområde tas vare på.

I dag har vi åtte arter som har status som prioritert art, til tross for at rødlista inneholder mange arter som er nesten utryddet. AUF mener at Norge bør ta et ansvar for å gjennomføre sine forpliktelser for å hindre ødeleggelsen av det biologiske mangfoldet, og vil derfor at alle de mest utsatte artene må få beskyttelse som prioritert art.

Naturmangfoldsloven i Norge blant de beste i verden, og gir viktig vern av det biologiske mangfoldet. AUF vil forsvare dagens naturmangfoldsloven mot en mer liberal tolkning.

AUF vil:

- Ta vare på naturmangfoldsloven
- Få flere arter inn som prioriterte arter
- intensivere arbeidet med systematisk kontroll og eventuell utryddelse av svartelistede arter.
- Norske våtmarksområder som er oppført i den internasjonale Ramsar-konvensjonen må sikres.

7.4 Rovdyr

I Norge har vi 4 store rovdyr; jerv, bjørn, ulv og gaupe. Alle dyrene har vernet status og står på rødlista. AUF mener rovdyr hører naturlig hjemme i den norske faunaen, og vil ta vare på vern av norske rovdyr. AUF vil øke dagens bestandsmål for rovdyr, for å ta vårt internasjonale ansvar for det biologiske mangfoldet og for å sikre mer bærekraftige bestander. AUF er i mot lokal forvaltning i rovdyrsaker.

Ulv er i dag det rovdyret som skaper mest konflikt i Norge. Å dempe konfliktnivået mellom rovdyr og husdyr må være et overordnet mål. AUF mener at offentlig støtte og forsikringsordninger må styrkes og vris for å fungere bedre som insentiv til å minimere tap av husdyr til rovdyr.

Dagens forsikringsordning sikrer bøndene kompensasjon ved tap av husdyr, og det er derfor viktig at vi opprettholder den som den er i dag

I dag eksisterer det såkalte ulvesoner, og innenfor disse kan ulven bevege seg fritt. Men siden ulven er et streifdyr må det bli flere ulvesoner, og eksisterende ulvesoner må utvides. AUF mener også at nødvergeretten må være en reel nødvergerett, og ikke brukes som et påskudd for å drepe ulv.

AUF vil:

- Øke bestandsmålene for rovdyr.
- Gå for nasjonal forvaltning av rovdyrpolitikken.
- Utvide eksisterende og opprette nye ulvesoner

7.5 Marin politikk

Akkurat som regnskogen kan de rike korallrevene kanskje en dag gi svarene på de største gåtene innen medisin.

Kapasiteten på den internasjonale fiskeflåten er 2.5 ganger mer enn det havet kan produsere. Derfor er det viktig at vi satser på forskning, og at verdenssamfunnet inngår forpliktende avtaler for å forhindre overfisking. AUF vil at det skal utarbeides en statlig oversikt over hvilke arter som må vernes for å bevare artsmangfoldet i Norge, og at kommunene må følge opp denne oversikten.

Fiskeriressursene våre er en fellesressurs for det norske folk. AUF ønsker å redusere antall fiskerettigheter som gis til større selskaper med store fartøy, mot at de fordeles på mindre båter. Vi mener det er viktig at man driver en forsvarlig og bærekraftig fiskeripolitikk. Derfor er det viktig at kystfisket - mindre båter – prioriteres framfor trålere når kvoter skal deles ut, slik at man kan sikre bærekraftige fiskestammer i framtiden. Det skal opprettes en sertifiseringsordning for veiing på fiskemottakene. Norge må aktivt jobbe internasjonalt for å på plass avtaler som forhindrer overfiske.

AUF mener at det må på plass en internasjonal avtale for havområder som defineres som internasjonalt farvann. I denne avtalen bør det inngå at man ønsker å aktivt verne og kontrollere en større del av disse farvannene for å unngå tyvfiske på blant annet utrydningstruede haier, hvaler og ødeleggelse av viktige maritime økosystemer som korallrev. De siste tiårs intense haifangst har ført til en dramatisk nedgang i verdens haipopulasjoner, og i dag er så mye som 1 av 3 haiarter oppført på artsdatabanken sin rødliste over arter som i dag er truet og står i fare for å dø ut. Innenfor EU/EØS-området er det å drive «finning» forbudt, men det følges ikke opp i internasjonalt farvann. Om ikke noe gjøres vil dette fortsette, og flere arter vil etter hvert forsvinne. Et nasjonalt og internasjonalt lovverk mot dagens haifinneindustri må etableres.

7.6 Dyrevelferd

I dag er det alt for mange dyr som lever under svært dårlige forhold i fangenskap her i Norge. AUF vil jobbe bedre dyrevelferd i Norge.

Pelsdyrnæringa er i Norge en liten næring, som har vist at de ikke klarer å ivareta hensynet til næringen og dyrevelferd. AUF mener næringen ikke hører hjemme i Norge, og vil ha styrt avvikling av pelsdyr og forby pelsdyroppdrett i Norge.

I dag brukes dyr til medisinske og kosmetiske forsøk. AUF vil begrense bruken av dyreforsøk, som fører til mishandling av dyr så mye som mulig. AUF mener forsøk på dyr til medisinske formål bare skal brukes når det er helt nødvendig og når det ikke finnes gode alternativer. AUF vil forby bruk av forsøk på dyr til kosmetiske formål.

AUF vil styrke tilsynet til husdyr for å sikre best mulig dyrevelferd. AUF mener at brudd på loven må føre til strenge sanksjoner.

AUF vil:

- Innføre obligatorisk chip-merking av alle husdyr.

6.7.2.2 Oppdrettslaks

Oppdrettsnæringen er en av Norges viktigste eksportnæringer. AUF ønsker en videre satsning på oppdrettsnæringen, men mener at næringen selv må ta et større ansvar for de negative miljøkonsekvensene som driften gir. AUF mener at grensene for de negative påvirkningene fra oppdrettsnæringen må fastsettes fra laksebestandens tåleevne, samt den totale påvirkningen fra samtlige anlegg langs kysten. For at man skal kunne få en bærekraftig økning i antall anlegg, må det stilles strengere miljøkrav.

AUF vil:

- at alle norske oppdrettsanlegg må gå over til lukket oppdrettsteknologi innen 2025
- at det settes inn strakstiltak for å sikre Norges villaksbestand
- at grensene for negativ miljøpåvirkning fra oppdrettsnæringa skal defineres ut fra villaksens tålegrense.
- at det innføres krav om merking og sporingssystem av oppdrettsfisk.
- at det bevilges midler til forskning på virkningene og effekten av bakteriemel i for
- at grenseverdiene for miljøgifter i fisk ikke skal bestemmes uavhengig av hvilket produkt det er.
- at myndighetene pålegger oppdretterne å rense fiskefôret uavhengig av grenseverdier grunnet at grenseverdiene for miljøgiftene stadig heves.
- at det brukes mer leppefisk fremfor kjemiske midler i kampen mot lakselus.
- Alle oppdrettere skal ta DNA-databaseordningen i bruk innen 2017.

